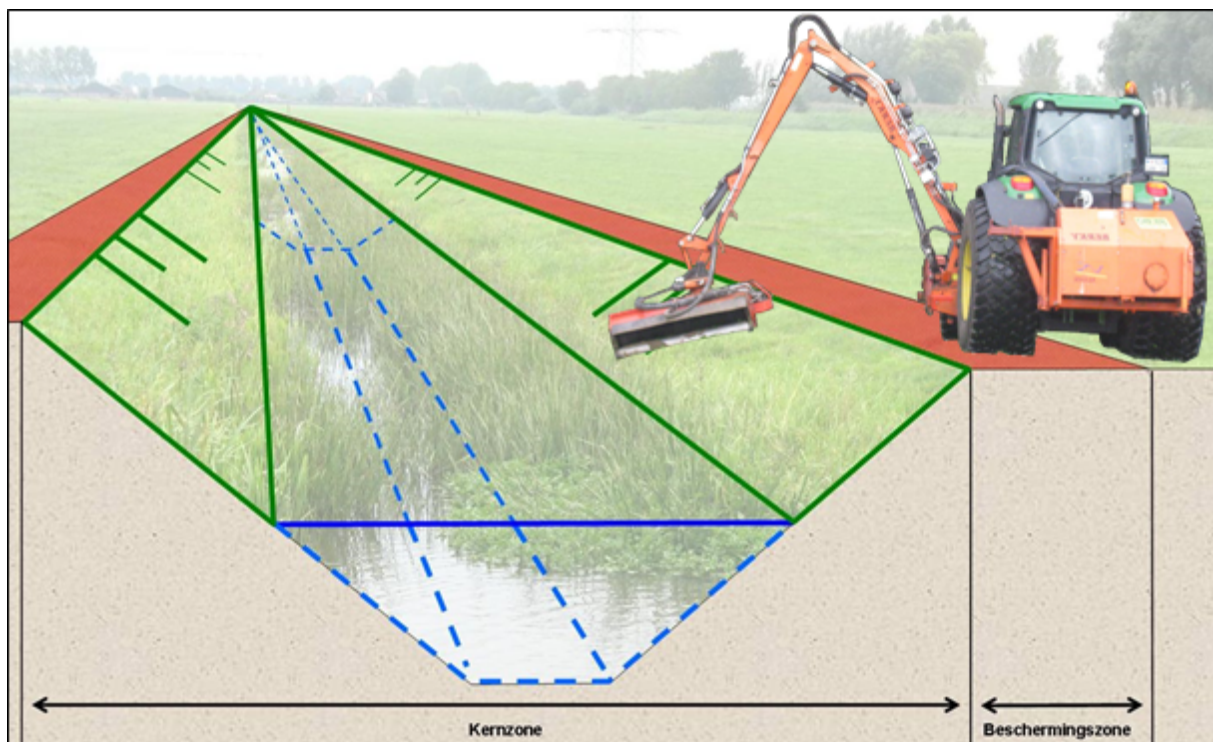

Leggernota Oppervlaktewateren 2020

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Colofon

Auteur(s) Michael de Burger (tevens projectleider)

Opdrachtgever Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Afdeling Waterbeheer

Portefeuillehouder Bert de Groot

Meer informatie Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Afdeling Waterbeheer
Postbus 550
3990 GJ Houten

Website www.destichtserijnlanden.nl

Email post@hdsr.nl
Telefoon (030) 634 57 00

Documentnummer 1506962 (v5)

Houten, september 2020

Voorwoord

Voor u ligt de Leggernota Oppervlaktewateren 2020 die samen met de Leggerkaart de 'Legger Oppervlaktewateren Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2020' vormt. De Legger is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden op 7 oktober 2020.

Deze Legger vervangt de 'Legger Oppervlaktewateren 2018' en de 'Legger Oppervlaktewateren 2012'.

De Legger Oppervlaktewateren is te raadplegen op de website van het waterschap, www.destichtserijnlanden.nl.

In geel gemarkeerd zijn de wijzigingen op hoofdlijnen ten opzichte van de Legger 2018. Kleine, tekstuele wijzigingen zonder inhoudelijke consequenties zijn in verband met de leesbaarheid niet gemarkeerd

Houten, oktober 2020

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	1
1.1	Leeswijzer	1
1.2	Aanleiding.....	1
1.3	Wettelijke grondslag voor de Legger Oppervlaktewateren	1
1.4	Proces van vaststelling met onder meer de inspraak.....	2
1.5	LOW is weergave van een bepaald moment	2
1.6	Legger, schouw en handhaving	3
1.7	Leggerdocumenten	3
1.8	Wijzigingen LOW 2020 ten opzichte van LOW 2018	3
2.	LEGGERBEPALINGEN.....	5
3.	TOELICHTING LEGGERBEPALINGEN	13
3.1	Toelichting Leggerartikelen	13
3.1.1	Toelichting artikel 1 (definities).....	13
3.1.2	Toelichting artikel 2 (categorieën oppervlaktewaterlichamen)	13
3.1.3	Toelichting artikel 3 (werkingsgebied).....	14
3.1.4	Toelichting artikel 4 (onderhoudsplichtigen).....	15
3.1.5	Toelichting artikel 5 (onderhoudsverplichtingen).....	18
3.1.5.1	Gewoon en buitengewoon onderhoud	18
3.1.5.2	Overhangende beplanting.....	19
3.1.6	Toelichting artikel 6 (bergingsgebieden)	19
3.1.7	Toelichting artikel 7 (onderhoudsvaarwater)	20
3.1.8	Toelichting artikel 8 (aangewezen vaarwegen en overige vaarwateren)	21
3.1.9	Toelichting artikel 9 (natuurvriendelijke oevers).....	22
3.1.10	Toelichting artikel 10 (Gekanaliseerde Hollandse IJssel)	22
3.1.11	Toelichting artikel 11 (bijdrage)	24
3.1.12	Toelichting artikel 12 (overgangsbepaling)	24
3.1.13	Toelichting artikel 13 (inwerkingtreding en citeertitel)	24
3.2	Toelichting Leggergegevens	24
3.2.1	In de Legger opgenomen gegevens	25
3.2.2	Ligging.....	25
3.2.3	Vorm, afmeting en constructie	25
4.	LEGGERKAART	28
	BIJLAGE - WETTELIJK KADER (GELDEND OP 1 APRIL 2020)	30

1. Inleiding

1.1 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 geeft een algemene inleiding op de Legger. De officiële Leggerartikelen staan in hoofdstuk 2 en worden toegelicht in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 maakt duidelijk hoe de digitale Leggerkaart er uit ziet. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de voorgaande Legger Oppervlaktewateren uit 2018, staan in paragraaf 1.8.

De Legger Oppervlaktewateren wordt in dit document soms afgekort tot LOW.

1.2 Aanleiding

Waterschappen zijn op grond van de Waterwet en de Waterschapswet verplicht Leggers van de waterstaatswerken op te stellen. Een Legger is een openbaar register, waarin gegevens van waterstaatswerken zijn opgenomen, zoals locatie, (minimale) afmetingen, onderhoudsverplichtingen en onderhoudsplichten. Het gaat hierbij om oppervlaktewaterlichamen, bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken, zoals gemalen en stuwen.

Daarnaast hebben waterschappen een Keur. De Keur is een verordening van het waterschap waarin is geregeld welke handelingen onder welke voorwaarden al dan niet zijn toegestaan in of bij waterstaatswerken in het beheergebied van het waterschap. Welke waterstaatswerken dit zijn en waar de regels gelden, staat in de Legger.

Bij de Keur horen Uitvoeringsregels en Beleidsregels. Hierin staan voorwaarden voor allerlei werkzaamheden die bewoners en bedrijven willen uitvoeren bij water en dijken. De Uitvoeringsregels bestaan uit een Zorgplicht en Algemene Regels. Het document Beleidsregels bevat regels waaronder vergunningsplichtige activiteiten kunnen worden toegestaan.

Legger en Keur (inclusief de Uitvoeringsregels en Beleidsregels) vormen als twee-eenheid de juridische basis voor de ligging, afmeting, vorm, constructie en het beheer, inclusief toezicht en handhaving, en het onderhoud van het watersysteem.

Het watersysteem verandert door ingrepen van het waterschap en derden regelmatig. Vandaar dat regelmatig de LOW wordt geactualiseerd. Zo ook in 2020.

1.3 Wettelijke grondslag voor de Legger Oppervlaktewateren

De *Waterwet* schrijft in artikel 5.1 voor, dat het waterschap als de beheerder van waterstaatswerken een Legger moet vaststellen waarin is omschreven waaraan de waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen. Onderdeel van de Legger moet zijn een overzichtskaart waarop de ligging van waterstaatswerken en daaraan grenzende beschermingszones staan aangegeven.

De *Waterschapswet* schrijft in artikel 78 voor, dat het waterschap een Legger moet opstellen waarin onderhoudsplichten en onderhoudsverplichtingen worden aangewezen.

In de LOW combineert het waterschap de Leggerverplichtingen uit de beide wetten voor de oppervlaktewaterlichamen, bergingsgebieden en ondersteunende kunstwerken.

De provincies Utrecht en Zuid-Holland hebben met de 'Waterverordening Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2009' in artikel 4 lid 1 en 4 lid 2 nog een aanvulling gegeven op de verplichtingen uit de Waterwet. Deze houdt in dat het waterschap

in de LOW ook dwarsprofielen van de oppervlaktewaterlichamen onder zijn beheer moet opnemen en dat voor de bergingsgebieden alleen de ligging en afmeting hoeft te worden aangegeven.

1.4 Proces van vaststelling met onder meer de inspraak

In de LOW zijn de onderhoudsverplichtingen en onderhoudsplichtigen gedetailleerd vastgelegd. Dit voorkomt dat meningsverschillen ontstaan. Als dat toch gebeurt, is de Legger een middel waarmee bij handhavingsszaken bindende uitspraken gedaan kunnen worden. Omdat er onderhoudsverplichtingen in de Legger zijn opgenomen moet de Legger een inspraakprocedure doorlopen. Belanghebbenden krijgen daarmee de gelegenheid om te controleren of alle gegevens goed zijn opgenomen in de Legger. Zo nodig kunnen zij een zienswijze indienen. Ook de Keur doorloopt ingevolge de Waterschapswet een vaststellingsprocedure, zodat inspraak en rechtsbescherming voor belanghebbenden is geborgd.

De wettelijk verplichte procedure voor vaststelling van de Legger luidt als volgt:

- de Legger wordt in ontwerp vastgesteld door het college van dijkgraaf en hoogheemraden;
- het waterschap maakt bekend dat deze Ontwerp-Legger gedurende 6 weken (digitaal) ter inzage ligt;
- gedurende de ter inzage termijn kunnen belanghebbenden op grond van de Inspraakverordening gemotiveerde zienswijzen mondeling en schriftelijk kenbaar maken bij het college (daaronder ook inbegrepen digitaal (bv via e-mail) of telefonisch) ;
- alle zienswijzen worden door het college overwogen en in de inspraaknota van een inhoudelijke reactie voorzien. De conclusies daarvan worden indien nodig in de Legger verwerkt;
- het algemeen bestuur stelt de Legger definitief vast, inclusief de eventuele inspraaknota;
- na vaststelling van de Legger kunnen belanghebbenden die vooraf een zienswijze hebben ingediend, dan wel belanghebbenden die kunnen aantonen dat zij daartoe redelijkerwijs niet in de gelegenheid zijn geweest, hiertegen beroep aantekenen binnen 6 weken na bekendmaking van het besluit op grond van de Algemene wet bestuursrecht. Het beroep moet worden ingediend bij de Rechtbank Midden-Nederland, afdeling Bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Er is alleen beroep mogelijk tegen de onderhoudsverplichtingen krachtens artikel 78 van de Waterschapswet. Het is op grond van artikel 8.3 van de Algemene wet bestuursrecht niet mogelijk beroep aan te tekenen tegen het in de Legger opgenomen profiel van het oppervlaktewaterlichaam krachtens artikel 5.1 van de Waterwet;
- tegen de uitspraak van de rechter kan eventueel nog hoger beroep worden aangetekend bij de Raad van State;
- de Legger treedt in werking na publicatie in het Waterschapsblad op een later te bepalen tijdstip.

1.5 LOW is weergave van een bepaald moment

De LOW geeft een weergave van de situatie op een specifiek moment in de tijd. Wijzigingen van waterstaatswerken als gevolg van gelegaliseerde werkzaamheden worden pas in een nieuw vast te stellen LOW verwerkt. Daarmee is de LOW een *statisch* document dat alleen de werkelijkheid weergeeft voor de situatie ten tijde van de inventarisatie van gegevens. De LOW loopt daardoor altijd achter op de *dynamische* werkelijkheid. Door de LOW regelmatig opnieuw vast te stellen blijft de achterstand beperkt.

In werkelijkheid kan de situatie gewijzigd zijn als gevolg van werkzaamheden, gebiedsinrichting, verkoop van grond, en dergelijke. Rechtmatig tot stand gekomen

wijzigingen worden dynamisch bijgehouden in diverse databanken die aan de LOW ten grondslag liggen, zoals het beheerregister van het waterschap.

Met wijzigingen die rechtmatig tot stand zijn gekomen en die nog niet zijn opgenomen in de LOW zal het waterschap rekening houden, bijvoorbeeld bij vergunningverlening, handhaving en schouw. Hiervoor is een overgangsbepaling opgenomen.

Indien met het waterschap afspraken zijn gemaakt en vastgelegd die afwijken van hetgeen in de Legger is bepaald, dan gelden deze afspraken naast de Legger. Op termijn zullen die afspraken in de Legger worden verwerkt.

In situaties waarbij de eigendomsgrens bepalend is voor de onderhoudsplicht, is de dan actuele eigendomssituatie bepalend voor de aanwijzing. Omdat kadastrale informatie niet wordt beheerd door het waterschap, heeft bezwaar maken tegen kadastrale grenzen bij het waterschap geen zin. Eventuele fouten moeten in het kadaster worden hersteld.

In het beheerregister en daarmee ook in de Legger zullen wijzigingen die zonder vergunning of toestemming van het waterschap tot stand zijn gekomen en die dus als overtredingen worden beschouwd, niet worden verwerkt. Hieronder valt ook het geleidelijk laten verlanden van een oppervlaktewaterlichaam. Hiertegen zal conform het handhavingsbeleid handhavend worden opgetreden.

1.6 Legger, schouw en handhaving

De LOW legt onder meer vast wie welk (type) onderhoud moet uitvoeren. De LOW verplicht ook dat er altijd voor gezorgd moet worden dat het waterstaatswerk in een goede staat verkeert en altijd moet kunnen functioneren als het nodig is.

Maar de LOW bepaalt niet hoe en hoe vaak hiertoe onderhoud gepleegd moet worden. Het is aan de onderhoudsplichtige om dit te bepalen.

Wel zal het waterschap regelmatig controleren op de staat van onderhoud en de – eventuele – nalatigheid betreffende de onderhoudsplichten. De manier en frequentie waarop, is vastgelegd in de toezichtstrategie van het handhavingsbeleid.

Regelmatige controles doet het waterschap tijdens de najaarschouw, waar gefocust wordt op het regulier onderhoud (maai- en overig licht onderhoud), en tijdens de diepte/profiel schouw, waarbij de aandacht ligt op het buitengewoon onderhoud (controle op bagger en in de Legger vastgelegde afmetingen). Bijvoorbeeld klachten en incidenten kunnen aanleiding geven om tussentijds te controleren.

1.7 Leggerdocumenten

De Legger Oppervlaktewateren 2020 bestaat uit:

- de voorliggende Leggernota
- de digitale Leggerkaart. Deze geografische database is te raadplegen via internet.

1.8 Wijzigingen LOW 2020 ten opzichte van LOW 2018

Hieronder volgt op hoofdlijnen een overzicht van de belangrijkste wijzigingen in de Legger Oppervlaktewateren 2020. In het vervolg van de nota zijn deze **geel gemarkeerd**.

Grijze vlakken

De LOW 2018 was van kracht in het gehele gebied met uitzondering van op de leggerkaart grijs gemarkeerde gebieden. In die gebieden bleef de LOW 2012 van kracht. Grijze

gebieden waren locaties waar ten opzichte van de LOW 2012 oppervlaktewaterlichamen waren verdwenen en niet duidelijk was of dit op basis van én conform een melding, vergunning of projectplan had plaats gevonden. Besloten was dat op deze locaties de LOW 2012 bleef gelden totdat alles goed was uitgezocht. Dit is inmiddels gedaan en de uitkomst is in de LOW 2020 verwerkt. Daarmee komt met de nieuwe LOW 2020 zowel de LOW 2012 als de LOW 2018 volledig te vervallen.

Definities

Om verklaarbare redenen verschillen definities in de Leggers en Keur (inclusief de Uitvoeringsregels en Beleidsregels) van elkaar en ook van landelijk gebruikte definities. In deze actualisatieronde van Leggers en Keur zijn de definities verder op elkaar afgestemd. Soms zijn leggerdefinities aangepast, soms keurdefinities en soms beiden. Dit werkt door in zowel artikel 1 (de definities), andere leggerartikelen (bijvoorbeeld het begrip droge talud i.p.v. droge profiel) en in de toelichtingen. Definitiewijzingen hebben niet geleid tot een inhoudelijke aanpassing van de regels.

Leggerartikelen in de leggernota

- Inhoudelijk ongewijzigd.

Overige teksten in de Leggernota

- De toelichting op het artikel 7 is toekomstbestendig gemaakt. In de vorige legger werd niet alleen verwezen naar de geldende beleidsregels, maar werden ook de concrete afmetingen die daaruit volgen, vermeld. Dat laatste is overbodig;
- De toelichting op wanneer en hoeveel mag worden afgeweken van een gegeven waterdiepte is eenvoudiger verwoord.

Leggerkaart

- De Leggerkaart is geactualiseerd. Hierbij lag de focus op het primaire en secundaire stelsel. Het gaat vooral om correcties ten opzichte van de vorige Legger en wijzigingen als gevolg van aanpassingen in het watersysteem. Zo zijn:
  - o categoriewijzigingen verwerkt (bijvoorbeeld primaire oppervlaktewaterlichamen die tertiair zijn geworden);
  - o nieuwe en gedempte oppervlaktewaterlichamen verwerkt mits op legale wijze tot stand gekomen;
- Beschermingszones zijn geschrapt:
  - o de beschermingszone K is bij alle duikers en sifons in het primaire en secundaire systeem geschrapt tenzij het waterschap onderhoudsplichtig is voor het buitengewoon onderhoud;
  - o de beschermingszone A is overal langs de Doorslag en de Gekanaliseerde Hollandse IJssel geschrapt;
  - o de beschermingszone A is geschrapt op basis van een beheerdersoordeel wanneer bijvoorbeeld onderhoud van de kant niet mogelijk is en varend onderhoud wordt toegepast.
- In de regelgeving voor het verrichten van handelingen in of boven een vaarweg (hoofdstuk 22 van de uitvoeringsregels 2018) kon verwarring ontstaan bij het interpreteren van de Leggerkaart. Daarom is op de leggerkaart de aanduiding van de *bovenloop van de Kromme Rijn* en de *Enkele Wiericke* aangepast. Voor de goede orde; de regel dat op de deze oppervlaktewaterlichamen, enkele uitzonderingen daargelaten, niet gemotoriseerd gevaren mag worden, blijft ongewijzigd.
- Oppervlaktewaterlichamen waarover met het waterschap conform artikel 5 lid 1 sub b of artikel 5 lid 2 sub c afspraken zijn gemaakt over natuurvriendelijk onderhoud, zijn op de kaart aangegeven.

2. Leggerbepalingen

Het algemeen bestuur van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden,

gelet op het voorstel van het college van dijkgraaf en hoogheemraden van 1 september 2020;

gelet op artikel 5.1 van de Waterwet en artikel 78, lid 2 van de Waterschapswet;

gezien de inspraaknota, zoals is vastgesteld door dijkgraaf en hoogheemraden op 1 september 2020;

besluit

de Legger Oppervlaktewateren Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2020 vast te stellen.

Artikel 1: Definities

In deze Legger wordt verstaan onder:

1. *Aangelande*: degene die krachtens eigendom, bezit of beperkt recht het genot heeft van aan de KERNZONE van OPPERVLAKTEWATERLICHAMEN grenzende percelen.
2. *Aangewezen vaarweg*: een OPPERVLAKTEWATERLICHAAM met een door de provincie aangewezen vaarwegfunctie.
3. *Bergingsgebied*: een krachtens de Wet ruimtelijke ordening voor waterstaatkundige doeleinden bestemd gebied, niet zijnde een OPPERVLAKTEWATERLICHAAM of onderdeel daarvan, dat dient ter verruiming van de bergingscapaciteit van een of meer watersystemen en ook als zodanig in de Legger is opgenomen.
4. *Beschermingszone*: aan een waterstaatswerk grenzende zone, waarin ter bescherming van dat waterstaatswerk voorschriften en beperkingen kunnen gelden.
5. *Beschoeiing*: een constructie veelal van staal of hout, die een OEVER of waterkant beschermt tegen afkalven, golven en andere invloeden die de stabiliteit van de waterkant in gevaar brengen en daarmee de functie(s) van het OPPERVLAKTEWATERLICHAAM negatief beïnvloeden.
6. *Bovenpeil*: het hoogst toegestane peil zoals vastgesteld in het vigerend peilbesluit. In peilgebieden met een zomerpeil en winterpeil komt dit overeen met het zomerpeil.
7. *Droge sloten*: die delen van het OPPERVLAKTEWATERLICHAAM die een deel van het jaar niet watervoerend zijn, maar die wel belangrijk zijn voor de waterhuishouding.
8. *Droge slootdiepte*: de verticale afstand tussen MAAVELD en de (water)bodem.
9. *Droge talud*: het boven het SCHOUWPEIL gelegen deel van het TALUD tot aan de INSTEELK.
10. *Gebiedscollectief*: een collectief van agrarische grondeigenaren, dat gezamenlijk in een gebied afspraken maakt over het beheer van natuur, landschap en water en dat beheer ook samen uitvoert.
11. *Genormeerde bodem*: Onder het SCHOUWPEIL gelegen grondvlak van een rivier, kanaal, meer, haven etc. met een genormeerde hoogteligging.
12. *Insteek*: de (denkbeeldige) snijlijn van het TALUD met het horizontaal gelegen MAAVELD.
13. *Ingreepmaat*: een hoogtemaat gelijk aan de hoogte van het SCHOUWPEIL minus de WATERDIEPTE.
14. *Kernzone*: het centrale gedeelte van een OPPERVLAKTEWATERLICHAAM, gemeten van INSTEELK tot INSTEELK.
15. *Kopeinde van percelen*: het uiteinde van een perceel dat aan meerdere zijden wordt omgeven door een OPPERVLAKTEWATERLICHAAM.

16. *Kunstwerk*: een civieltechnisch werk voor de infrastructuur van wegen, water, spoorbanen, waterkeringen en/of leidingen niet bedoeld voor permanent menselijk verblijf.
17. *Keur*: verordening van het waterschap met regels die het waterschap hanteert bij de bescherming van waterkeringen, OPPERVLAKTEWATERLICHAMEN, WATERSYSTEMEN, KUNSTWERKEN en grondwater. Het gaat hier om de vigerende Keur van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.
18. *Legger*: openbaar register van de beheerder, als bedoeld in artikel 5.1 van de Waterwet en/of artikel 78, lid 2 van de Waterschapswet, inclusief Leggerkaart, waarin ONDERHOUDSPlicht en de vereiste (onderhouds)toestand van wateren en andere WATERSTAATSWERKEN en voorzieningen staan aangegeven, alsmede het profiel en de BESCHERMINGSZONES.
19. *Maaiveld*: bovenkant of oppervlak van het natuurlijk of aangelegd terrein.
20. *Natte profiel*: het onder het SCHOUWPEIL gelegen oppervlak van de dwarsdoorsnede van een OPPERVLAKTEWATERLICHAAM of (ONDERSTEUNEND) KUNSTWERK.
21. *Natuurvriendelijk onderhoud*: het realiseren en/of in stand houden van de streefbeelden ten aanzien van de ecologie en de fysisch-chemische waterkwaliteit.
22. *Natuurvriendelijke oever*: een OEVER die op natuurlijke wijze is ingericht (of zo is ontstaan), met als doel een geleidelijke en brede overgang van nat naar droog te bewerkstelligen die interessant is voor flora en fauna. Een deel van het NATTE PROFIEL (bijvoorbeeld een plas/dras-zone) kan ook onderdeel uitmaken van de natuurvriendelijke oever.
23. *Oever*: synoniem voor "DROGE TALUD".
24. *Onderhoudsdiepte*: de verticale afstand tussen de INGREEPMAAT en de ONDERHOUDSMAAT.
25. *Onderhoudsmaat*: een hoogtemaat gelijk aan de hoogte van de INGREEPMAAT minus de ONDERHOUDSDIEPTE.
26. *Onderhoudsplicht*: de verantwoordelijkheid voor onderhoud van bij het waterschap in beheer zijnde WATERSTAATSWERKEN, zoals in de LEGGER of in voorschriften bij vergunningen is vastgelegd.
27. *Onderhoudsplichtigen*: natuurlijke personen of rechtspersonen die verantwoordelijk zijn voor het onderhoud van WATERSTAATSWERKEN, zoals in de LEGGER of in voorschriften bij vergunningen is vastgelegd.
28. *Onderhoudsvaarwater*: OPPERVLAKTEWATERLICHAAM dat wordt of kan worden gebruikt om onderhoud varend uit te voeren.
29. *Onderpeil*: het laagst toegestane peil zoals vastgesteld in het vigerend peilbesluit. In peilgebieden met een zomerpeil en winterpeil komt dit overeen met het winterpeil.
30. *Ondersteunende kunstwerken*: KUNSTWERKEN die van belang zijn voor de taakuitoefening van het waterschap, voor de waterkering of voor het functioneren van de waterhuishouding en in de LEGGER zijn opgenomen.
31. *Openbare weg*: een weg die openbaar is in de zin van de Wegenwet.
32. *Oppervlaktewaterlichaam*: samenhangend geheel van vrij aan het aardoppervlak voorkomend water, met de daarin aanwezige stoffen, alsmede de bijbehorende bodem, OEVERS en, voor zover uitdrukkelijk aangewezen krachtens de Waterwet, drogere oevergebieden, alsmede flora en fauna.
33. *Overig vaarwater*: een OPPERVLAKTEWATERLICHAAM waarop recreatievaart mogelijk en door het waterschap toegestaan is en waar geen vaarwegfunctie aan is toegekend of vaarwegbeheerder voor is aangewezen.
34. *Provinciale waterverordening*: Waterverordening Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2009, vastgesteld door Provinciale Staten van Utrecht en Zuid-Holland, resp. 26 oktober en 14 oktober 2009 en eventuele latere wijzigingen.
35. *Reglement*: het reglement Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2008, vastgesteld door Provinciale Staten van Utrecht en Zuid-Holland op 18 februari 2008, respectievelijk 30 januari en 26 maart 2008 en eventuele latere wijzigingen.

36. *Schouwpeil:*

In peilgebieden met een zomer- en winterpeil en in peilgebieden in de VINEX-locatie Leidsche Rijn met een flexibel peilbeheer, is het schouwpeil gelijk aan het ONDERPEIL. In overige gebieden met flexibel peilbeheer is het schouwpeil gelijk aan het gemiddelde van het ONDERPEIL en BOVENPEIL. Als uit het peilbesluit geen BOVENPEIL afgeleid kan worden, dan geldt het ONDERPEIL en andersom.

37. *(Spoor)wegbeheerder:* de organisatie of het openbaar lichaam verantwoordelijk voor het onderhoud van de weg of de spoorweg gelegen langs een WATERSTAATSWERK.

Indien de (spoor)wegbeheerder de gronden of het OPPERVLAKTEWATERLICHAAM langs het (spoor)wegtracé in eigendom heeft overgedragen, dan moet in plaats van (spoor)wegbeheerder worden gelezen de natuurlijke- of rechtspersoon die deze gronden in eigendom heeft verkregen. De onderhoudsverplichting gaat in dat geval over op de persoon die het in zijn macht heeft het onderhoud uit te voeren.

38. *Talud:* het schuine zijvlak van een waterkering, een oppervlaktewaterlichaam of een bouwput enz..

39. *Taludhelling:* de verhouding hoogte : aanleg (ofwel de tangens) van het TALUD waarbij voor de hoogte meestal 1 wordt aangehouden.

40. *Waterberging:* het opvangen van water

41. *Waterbergingsgebied:* zie bergingsgebied.

42. *Waterdiepte:* verticale afstand tussen SCHOUWPEIL en de INGREEPMAAT.

43. *Waterspiegel:* het grensvlak tussen water en lucht.

44. *Waterstaatswerk:* OPPERVLAKTEWATERLICHAAM, BERGINGSGBIED, waterkering of ONDERSTEUNEND KUNSTWERK.

45. *Watersysteem:* samenhangend geheel van een of meer OPPERVLAKTEWATERLICHAMEN en grondwaterlichamen met bijbehorende BERGINGSGBIEDEN, waterkeringen en ONDERSTEUNENDE KUNSTWERKEN.

Artikel 2: Categorieën oppervlaktewaterlichamen

Op de Leggerkaart staan alle oppervlaktewaterlichamen die dienen voor de afvoer, aanvoer en/of berging van water. Deze wateren worden in drie categorieën onderscheiden:

- a. Primaire oppervlaktewaterlichamen: de oppervlaktewaterlichamen die van overwegend belang zijn voor de waterbeheersing.
- b. Secundaire oppervlaktewaterlichamen: de oppervlaktewaterlichamen die van beperkt belang zijn voor de waterbeheersing.
- c. Tertiaire oppervlaktewaterlichamen: alle andere oppervlaktewaterlichamen zoals bijvoorbeeld scheislotten en binnensloten.

Artikel 3: Werkingsgebied

1. In deze Legger zijn de volgende zoneringen vastgelegd en aangegeven op de Leggerkaart:
  - a. Kernzone;
  - b. Beschermingszone.
2. Naast deze Legger Oppervlaktewateren heeft het waterschap Leggers voor waterkeringen vastgesteld. Indien zich tussen beide Leggers een discrepantie zou voordoen, dan prevaleert de Legger voor waterkeringen.

Artikel 4: Onderhoudsplichtigen

In de Legger zijn de onderhoudsplichtigen als bedoeld in hoofdstuk 4 van de Keur, aangewezen voor het onderhoud van een oppervlaktewaterlichaam en de daarin aanwezige kunstwerken. De onderhoudsverplichtingen zijn toebedeeld zoals hieronder is aangegeven. Incidenteel is hiervan afgeweken. Dit is dan op de Leggerkaart aangegeven.

1. *Primaire oppervlaktewaterlichamen:*

- a. Het gewoon en buitengewoon onderhoud van het natte profiel van primaire oppervlaktewaterlichamen geschiedt door het waterschap, tenzij het onderhoud berust bij een ander openbaar lichaam of de (spoor)wegbeheerder.
- b. Voor bepaalde primaire oppervlaktewaterlichamen die gelegen zijn langs de kopeinden van percelen geldt een afwijkende toedeling van de onderhoudsplicht. Het gewoon onderhoud van het natte profiel van het oppervlaktewaterlichaam geschiedt door het waterschap, met uitzondering van het gedeelte grenzend aan de kant water. Het gewoon onderhoud van het natte profiel van dit gedeelte, het zgn. kantonderhoud, geschiedt door de aangelande. Tot een diepte van 0,4 meter is de aangelande onderhoudsplichtig, vanaf 0,4 meter het waterschap. Deze (gedeelten van) oppervlaktewaterlichamen zijn op de Leggerkaart aangegeven. Indien langs de kopse kanten een openbare weg ligt, is niet de aangelande maar de wegbeheerder de onderhoudsplichtige.

2. *Secundaire oppervlaktewaterlichamen:*

- a. Het gewoon onderhoud van het natte profiel van de secundaire oppervlaktewaterlichamen geschiedt door de aangelande, tenzij anders is bepaald.
- b. Het buitengewoon onderhoud van het natte profiel van de secundaire oppervlaktewaterlichamen geschiedt door het waterschap, tenzij het onderhoud berust bij een ander openbaar lichaam of de (spoor)wegbeheerder.
- c. Bij secundaire oppervlaktewaterlichamen langs (spoor)wegen met de waterspiegel bij het schouwpeil geheel in eigendom bij de (spoor)wegbeheerder, is deze (spoor)wegbeheerder verantwoordelijk voor het gewoon en buitengewoon onderhoud van de gehele kernzone.

3. *Tertiaire oppervlaktewaterlichamen:*

- a. Het gewoon en buitengewoon onderhoud van het natte profiel van tertiaire oppervlaktewaterlichamen geschiedt door de aangelande, tenzij anders is bepaald.
- b. Bij tertiaire oppervlaktewaterlichamen langs (spoor)wegen met de waterspiegel bij het schouwpeil geheel in eigendom bij de (spoor)wegbeheerder, is deze (spoor)wegbeheerder verantwoordelijk voor het gewoon en buitengewoon onderhoud van de gehele kernzone.

4. *Droge talud*

Het gewoon én buitengewoon onderhoud van het droge talud geschiedt door de aangelande tenzij anders is bepaald.

5. *(Ondersteunende) kunstwerken*

Op de Leggerkaart is per ondersteunend kunstwerk de onderhoudsplichtige voor het gewoon en voor het buitengewoon onderhoud aangewezen.

6. *Beschoeiingen*

Het waterschap is in bepaalde gevallen onderhoudsplichtige voor beschoeiingen. Op de Leggerkaart is aangegeven welke beschoeiingen het betreft. In alle andere gevallen is de vergunninghouder, aanliggend eigenaar of de (spoor)wegbeheerder de onderhoudsplichtige.

7. *Beschermingszone type A*

Het onderhoud in beschermingszone type A, zoals op grond van artikel 3, lid 1, sub b op de Leggerkaart is aangegeven, geschiedt door de eigenaar van het kadastrale perceel dat in deze beschermingszone is gelegen.

8. *Vrijhouden van de kernzone van een primair oppervlaktewaterlichaam van overhangende beplanting*

Het vrijhouden van de kernzone van een primair oppervlaktewaterlichaam van overhangende beplanting die over het water uitsteekt, geschiedt door de aangelande.

9. *Uitstrekking onderhoudsplicht aangelanden*

De hierboven onder lid 1, 2 en 3 genoemde onderhoudsplicht van aangelanden strekt zich uit tot de halve breedte of tot een evenredig gedeelte van het aan die gronden grenzende oppervlaktewaterlichaam, tenzij in een door het college verleende vergunning anders is bepaald.

Artikel 5: Onderhoudsverplichtingen

De onderhoudsverplichting met betrekking tot de kernzones van oppervlaktewaterlichamen en kunstwerken omvat:

1. *Gewoon onderhoud natte profiel*

- a. De onderhoudsplichtigen dragen te allen tijde zorg voor een goede staat van het natte profiel van de oppervlaktewaterlichamen door:
  - i. het verwijderen van voorwerpen, materialen en stoffen die de afvoer en/of aanvoer en/of berging van water hinderen.
  - ii. het schonen door het maaien en verwijderen van begroeiingen anders dan die dienen voor de verdediging van de taluds.
- b. Na beoordeling door het college van dijkgraaf en hoogheemraden kan worden afgeweken van de op de Leggerkaart weergegeven afmetingen. Dit is mogelijk bij natuurvriendelijk onderhoud door gebiedscollectieven of natuureigenaren indien hiertoe met het waterschap afspraken zijn gemaakt die aanleiding geven van de Legger af te wijken bijvoorbeeld in overeenstemming met de hierover vastgestelde beleidslijn(en).

2. *Buitengewoon onderhoud natte profiel*

- a. De onderhoudsplichtigen zijn te allen tijde verplicht het natte profiel in stand te houden overeenkomstig het in de Legger bepaalde omtrent ligging, vorm, afmeting en constructie van de oppervlaktewaterlichamen. De beschoeiing maakt hier geen deel van uit.
- b. De op de Leggerkaart vermelde waterdiepte geeft, in combinatie met het schouwpeil de ingreepmaat. Hoger dan de ingreepmaat mag de waterbodem niet komen. In de praktijk zal dieper gebaggerd worden om te voorkomen dat de ingreepmaat spoedig weer wordt overschreden. De op de Leggerkaart vermelde onderhoudsdiepte geeft in combinatie met de ingreepmaat de onderhoudsmaat.
In primaire en secundaire oppervlaktewaterlichamen mag gebaggerd worden tot de onderhoudsmaat. Dieper baggeren mag niet, tenzij dat op basis van een Keur- of watervergunning of projectplan op grond van artikel 5.4 van de Waterwet is toegestaan.
Bij tertiaire oppervlaktewaterlichamen geldt geen beperking voor het dieper baggeren zolang er geen overlast wordt veroorzaakt en schade wordt berokkend aan derden.
- c. Na beoordeling door het college van dijkgraaf en hoogheemraden kan als gevolg van lokale omstandigheden, zoals loopzand, of een geringe breedte van het oppervlaktewaterlichaam op de waterlijn, afgeweken worden van de op de Leggerkaart weergegeven afmetingen. Dit kan ook gelden bij natuurvriendelijk onderhoud door gebiedscollectieven of natuureigenaren indien hiertoe met het waterschap afspraken zijn gemaakt die aanleiding geven van de Legger af te wijken bijvoorbeeld in overeenstemming met de hierover vastgestelde beleidslijn(en).

3. *Gewoon onderhoud droge talud*

De onderhoudsplichtigen dragen zorg voor het in stand houden van het droge talud, ter voorkoming dat door inzakking de af- en/of aanvoer van water wordt gehinderd en/of andere maatschappelijke functies van het oppervlaktewaterlichaam. Deze zorg omvat ook het maaien, afsteken en ophalen van de taluds. Indien aan het droge talud een beschermingszone type A grenst zoals op grond van artikel 3, lid 1, sub b op de Leggerkaart is aangegeven, dan dient de onderhoudsplichtige tevens zorg te dragen voor het vrijhouden van het droge talud van (opgaande) begroeiing en andere obstakels, met als doel dat de beschermingszone kan worden of wordt gebruikt ten behoeve van het doelmatig en efficiënt uitvoeren van onderhoud van het waterstaatswerk door het waterschap met rijdend onderhoudsmaterieel.

4. *Buitengewoon onderhoud droge talud*

De onderhoudsplichtigen zijn te allen tijde verplicht het droge talud in stand te houden overeenkomstig het in de Legger bepaalde omtrent ligging, vorm, afmeting en constructie van de oppervlaktewaterlichamen. De beschoeiing maakt hier geen deel van uit.

5. *Kunstwerken*

Bij het gewoon onderhoud dragen de onderhoudsplichtigen te allen tijde zorg voor een goede staat van het kunstwerk. Daaronder valt ook het inzake het voor de goede doorstroming schoonhouden van het natte profiel. Bij het buitengewoon onderhoud dragen de onderhoudsplichtigen zorg voor het in stand houden van het kunstwerk overeenkomstig het in de Legger bepaalde omtrent ligging, vorm, afmeting en constructie.

6. *Beschoeiingen*

De onderhoudsplichtigen dragen zorg voor het gewoon en buitengewoon onderhoud van beschoeiingen ter voorkoming dat door inzakking de af- en/of aanvoer van water wordt gehinderd en/of andere maatschappelijke functies van het oppervlaktewaterlichaam worden gehinderd.

7. *Beschermingszone*

De onderhoudsplichtigen dragen zorg voor het vrijhouden van de beschermingszone, type A zoals op grond van artikel 3, lid 1, sub b op de Leggerkaart is aangegeven, van (opgaande) begroeiing en andere obstakels, met als doel dat de beschermingszone kan worden of wordt gebruikt ten behoeve van het doelmatig en efficiënt uitvoeren van onderhoud van het waterstaatswerk door het waterschap met rijdend onderhoudsmaterieel.

8. *Vrijhouden van de kernzone van een primair oppervlaktewaterlichaam van overhangende beplanting*

De onderhoudsplichtigen dragen zorg voor het vrijhouden van de kernzone van een primair oppervlaktewaterlichaam van overhangende beplanting die over het water uitsteekt en daarbij overlast kan veroorzaken. Deze zorg geldt in algemene zin tot een hoogte van 4,0 meter boven het naastgelegen maaiveld. Voor de Grecht geldt een afwijkende hoogte van 30,00 meter boven het schouwpeil. Voor de Gekanaliseerde Hollandse IJssel is dit 4,60 meter boven het schouwpeil.

Artikel 6: Bergingsgebieden

Een op de Leggerkaart aangewezen bergingsgebied moet door de eigenaar en/of gebruiker ervan, in stand worden gehouden volgens de ligging en afmeting, als aangegeven op de Leggerkaart.

Artikel 7: Onderhoudsvaarwater

Bepaalde oppervlaktewaterlichamen zijn aangewezen als onderhoudsvaarwater. Dit betekent dat de betreffende oppervlaktewaterlichamen door het waterschap varend kunnen worden onderhouden of gebruikt kunnen worden als vaarroute naar wateren die varend kunnen worden onderhouden. De onderhoudsvaarwateren zijn op de Leggerkaart aangegeven.

Om deze onderhoudswijze mogelijk te maken dienen de in deze wateren gelegen bruggen en kunstwerken te voldoen aan de in de Keur of uitvoeringsregels en/of verleende vergunningen voorgeschreven minimale afmetingen.

Artikel 8: Aangewezen vaarwegen en overig vaarwater

Bepaalde oppervlaktewaterlichamen zijn door de provincie aangewezen als “aangewezen vaarweg”. Daarnaast heeft het waterschap enkele oppervlaktewaterlichamen aangewezen als “overig vaarwater”. Deze oppervlaktewaterlichamen zijn aangegeven op de Leggerkaart. Om de functie te garanderen dienen de “overige vaarwateren” en de in deze wateren gelegen **bruggen en** kunstwerken te voldoen aan de in de Keur, uitvoeringsregels en/of specifiek (vaar)beleid (minimale) voorgeschreven afmetingen. Voor de “aangewezen vaarwegen” en de in deze wateren gelegen bruggen en kunstwerken dient te worden voldaan aan de door de betreffende provincie vastgestelde afmetingen. Artikel 8 geldt niet voor de Vlist.

Artikel 9: Natuurvriendelijke oevers

Bepaalde oevers van oppervlaktewaterlichamen, inclusief een deel van het bijbehorende natte profiel, zijn in deze Legger aangewezen als “natuurvriendelijke oever”. Om de inrichting en functioneren van deze oevers te garanderen dienen inrichting, beheer en onderhoud van deze oevers te voldoen aan de Keur, uitvoeringsregels, verleende vergunningen, subsidievoorschriften, afgesloten beheerovereenkomsten en overige vastgelegde afspraken voor zover van toepassing.

Artikel 10: Gekanaliseerde Hollandse IJssel

Het beheer en onderhoud van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel is op 1 januari 2014 overgedragen door Rijkswaterstaat aan het waterschap. Het waterschap heeft de bijbehorende Leggerbepalingen, vastgesteld door Rijkswaterstaat op 30 november 2012, onveranderd overgenomen in deze Legger.

Artikel 11: Bijdrage

1. De onderhoudsplichtige kan het college van dijkgraaf en hoogheemraden verzoeken het voldoen aan de onderhoudsplicht te vervangen door betaling van een financiële bijdrage.
2. De hoogte van de door de onderhoudsplichtige te betalen bijdrage wordt vastgesteld door het college van dijkgraaf en hoogheemraden.

Artikel 12: Overgangsbepaling

1. Als een oppervlaktewaterlichaam en/of ondersteunend kunstwerk rechtmatig tot stand is gekomen maar (nog) niet in de Legger is opgenomen, is de eigenaar verplicht deze in stand te houden overeenkomstig de voorwaarden zoals vermeld in de verleende vergunning of volgens de daaromtrent met het waterschap aantoonbaar en/of schriftelijk gemaakte afspraken.

2. Indien geen vergunning voorhanden is, en/of geen afspraken zijn gemaakt, dan dient de eigenaar van het perceel waarop het oppervlaktewaterlichaam en/of ondersteunend kunstwerk is gelegen, deze te onderhouden met behoud van de oorspronkelijke ligging, vorm, afmeting en constructie, dan wel de aanwijzingen van het waterschap daaromtrent te volgen.

Artikel 13: Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze Legger treedt in werking op een nader door het college te bepalen datum en is van kracht in het beheergebied van het waterschap zoals aangegeven op de Leggerkaart 2020.
2. De Legger Oppervlaktewateren 2012, vastgesteld op 19 september 2012, vervalt met ingang van de in lid 1 bedoelde datum
3. De Legger Oppervlaktewateren 2018, vastgesteld op 20 februari 2019, vervalt met ingang van de in lid 1 bedoelde datum
4. Deze Legger kan worden aangeduid als “Legger Oppervlaktewateren 2020” en van deze Legger maken eveneens deel uit de Leggernota alsmede de (digitale) Leggerkaart 2020.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van 7 oktober 2020.

J.C.H. Haan, voorzitter

J. Goedhart, secretaris

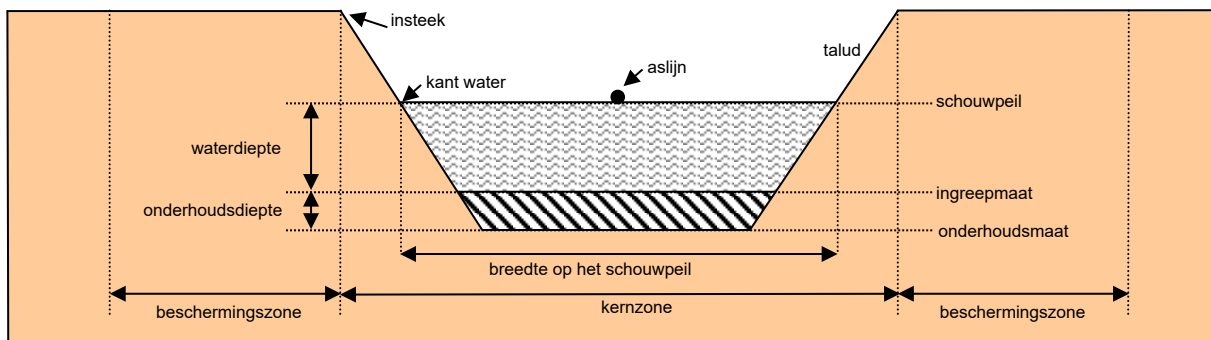
3. Toelichting Leggerbepalingen

3.1 Toelichting Leggerartikelen

3.1.1 Toelichting artikel 1 (definities)

In artikel 1 zijn de gebruikte definities vermeld. Deze zijn voor het merendeel afkomstig uit het standaard waterwoordenboek aquolex (www.aquolex.nl). In een aantal gevallen betreft het een bij het waterschap gebruikte eigen definitie.

Ter verduidelijking is in onderstaande afbeelding een dwarsprofiel van een oppervlaktewaterlichaam weergegeven, waarin de verschillende begrippen zijn gevisualiseerd.

Figuur 1: Doorsnede oppervlaktewaterlichaam

3.1.2 Toelichting artikel 2 (categorieën oppervlaktewaterlichamen)

Het waterschap maakt onderscheid in drie categorieën oppervlaktewaterlichamen. Deze zijn als volgt gedefinieerd:

Primaire oppervlaktewaterlichamen:

- samen met de secundaire oppervlaktewaterlichamen zijn dit de voor de waterhuishouding belangrijkste oppervlaktewaterlichamen;
- algemeen uitgangspunt is een bepaalde minimaal benodigde capaciteit van 100 tot 250 l/s voor het landelijk gebied. Het waterschap kan afwijken indien de afvoer meerdere belanghebbenden dient. Ook een ander belang, zoals aanvoercapaciteit, kan aanleiding zijn om een oppervlaktewaterlichaam als primair aan te duiden;
- vanwege het belang is hoofdzakelijk het waterschap verantwoordelijk voor het gewone onderhoud van het natte profiel en het buitengewone onderhoud. De beschoeiing maakt hier geen deel van uit.

Secundaire oppervlaktewaterlichamen:

- samen met de primaire oppervlaktewaterlichamen zijn dit de voor de waterhuishouding belangrijkste oppervlaktewaterlichamen;
- vanwege het belang is hoofdzakelijk het waterschap verantwoordelijk voor het buitengewone onderhoud van het natte profiel. De beschoeiing maakt hier geen deel van uit. Het gewone onderhoud ligt hoofdzakelijk bij de aangelande.

Tertiaire oppervlaktewaterlichamen:

- alle overige oppervlaktewaterlichamen;
- deze oppervlaktewaterlichamen zijn als het ware de haarvaten van het watersysteem en hebben onder meer een belang voor de waterberging;

- het onderhoud (gewoon en buitengewoon) ligt hoofdzakelijk bij de aangelande.

3.1.3 Toelichting artikel 3 (werkingsgebied)

Een beschermingszone is op bepaalde plaatsen nodig onder meer om het watersysteem goed te kunnen laten functioneren, onderhoud mogelijk te maken en maatschappelijke functies zoals vaarroutes mogelijk te maken.

In een beschermingszone kan het waterschap middels de Keur ongewenste handelingen, (bouw)activiteiten, beplanting of anderszins, langs waterstaatkundige werken weren.

Ten opzichte van de vorige Legger zijn opnieuw veel beschermingszones komen te vervallen. Voor de aangrenzende eigenaar/aangelande betekent dit dat daarmee de voormalige gebruiksbeperkingen vanwege de Keur voor het betreffende stuk grond vervallen.

De volgende beschermingszones zijn komen te vervallen:

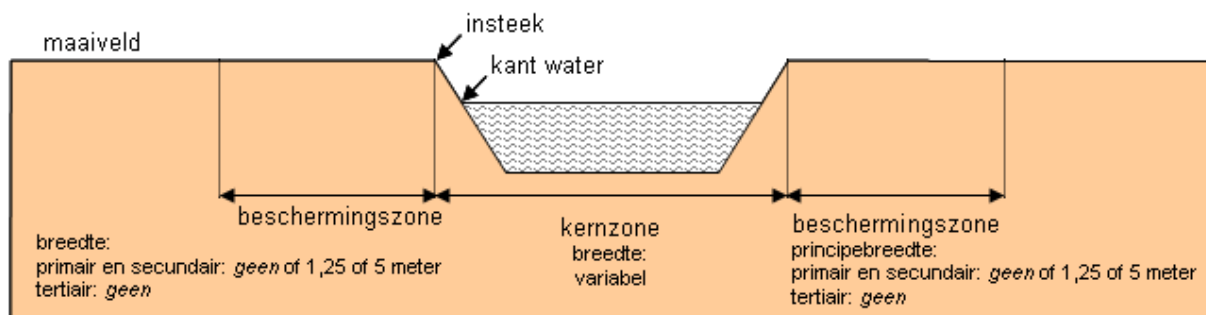
- de beschermingszones A langs de Doorslag en de Gekanaliseerde Hollandse IJssel.
- de beschermingszones K van duikers en sifons in het primaire en secundaire stelsel, behalve wanneer het waterschap onderhoudsplichtige is voor het buitengewoon onderhoud.

Beschermingszones langs oppervlaktewaterlichamen (type A en B)

Voor beschermingszones langs oppervlaktewaterlichamen geldt het volgende:

- Type A: 5,0 meter breed. Dit is bij primaire oppervlaktewaterlichamen waar het waterschap een beschermingszone nodig acht die niet van type B is.
- Type B: 1,25 meter breed. Altijd bij primaire oppervlaktewaterlichamen aan de zijde waar het waterschap een beschoeiing in onderhoud heeft.
- Daar waar het waterschap geen beschermingszone nodig acht, waaronder in het gehele tertiaire stelsel, geldt geen beschermingszone.

Op de Leggerkaart zijn per oppervlaktewaterlichaam de beschermingszones vermeld volgens onderstaand voorbeeld.

Figuur 2: Beschermingszones

In de praktijk kan het voorkomen dat slechts aan één zijde van een oppervlaktewaterlichaam het onderhoud kan worden uitgevoerd (bijvoorbeeld als gevolg van bebouwing). Dit is dan veelal met een vergunning geregeld of tussen eigenaren onderling afgesproken. Het waterschap heeft er voor gekozen onderhoudsstroken niet in de Legger op te nemen. De beschermingszones, in principe aan weerszijden, bieden voldoende waarborg om het onderhoud te kunnen uitvoeren.

Beschermingszones rondom kunstwerken (type K)

Rondom kunstwerken liggen soms ook beschermingszones (type K). Hiervoor gelden de

breedtes weergegeven in onderstaande tabel:

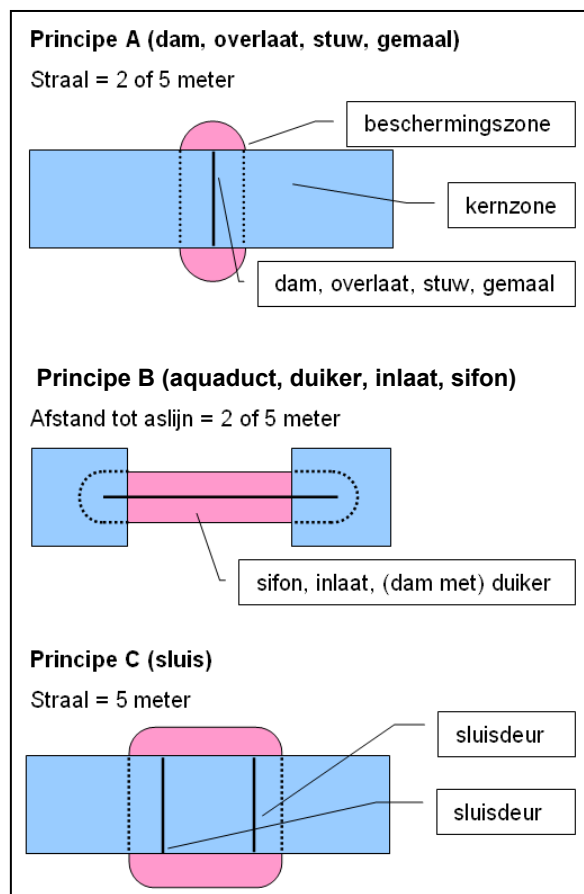
Tabel 1: Breedte van beschermingszones rondom kunstwerken (in meters) en het principe (figuur 3)

Kunstwerk	Primair + secundair (meter)	Tertiair (meter)	Principe (-)
Aquaduct	5	geen	B
Dam	5	geen	A
Duiker	geen, tenzij*	geen	B
Gemaal	5	2	A
Inlaat	5	2	B
Overlaat	5	2	A
Sifon	geen, tenzij*	geen	B
Sluis	5	geen	C
Stuw	5	2	A

* geen tenzij: wanneer HDSR buitengewoon onderhoudsplichtig is, blijft de beschermingszone van 5 meter rondom het kunstwerk in stand

Figuur 3: Principes beschermingszone (roze) rondom kunstwerken in oppervlaktewaterlichamen (blauw).

NB.: de beschermingszone van een kunstwerk loopt door onder het watervlak.

Voor waterkeringen gelden eigen beschermingszones. Hierbij kan overlap optreden. Indien zich in een specifieke situatie als gevolg van overlap van de verschillende zones een discrepantie voordoet, dan krijgen de bepalingen uit de Legger voor waterkeringen voorrang. Dit vanwege het veiligheidsbelang.

Vanwege het schaalniveau van de kaart en onnauwkeurigheden zijn in de praktijk afwijkingen mogelijk. Het is dan ter beoordeling aan het waterschap hoe hier in het concrete geval mee om te gaan.

3.1.4 Toelichting artikel 4 (onderhoudsplichtigen)

In hoofdstuk 4 van de Keur is over de onderhoudsplicht het volgende bepaald:

“Onderhoudsplichtig zijn diegenen die in de bij of krachtens artikel 5.1 van de Waterwet of art. 78, tweede lid, van de Waterschapswet vastgestelde Legger(s) tot het plegen van gewoon en/of buitengewoon onderhoud aan waterstaatswerken en beschermingszones zijn aangewezen.”

De onderhoudsplichtige is degene die belast is met de uitvoering van het onderhoud aan het waterstaatswerk. Over het algemeen zal die aanwijzing niet naar individu geschieden maar een categorie betreffen, bijvoorbeeld de aangrenzende grondeigenaren of –gebruikers, rechtspersonen of openbare lichamen.

Wie de onderhoudsplichtige is, wordt mede bepaald door de typering (of status) van het oppervlaktewaterlichaam. Hierbij maakt het waterschap onderscheid in drie typen: primair, secundair en tertiair.

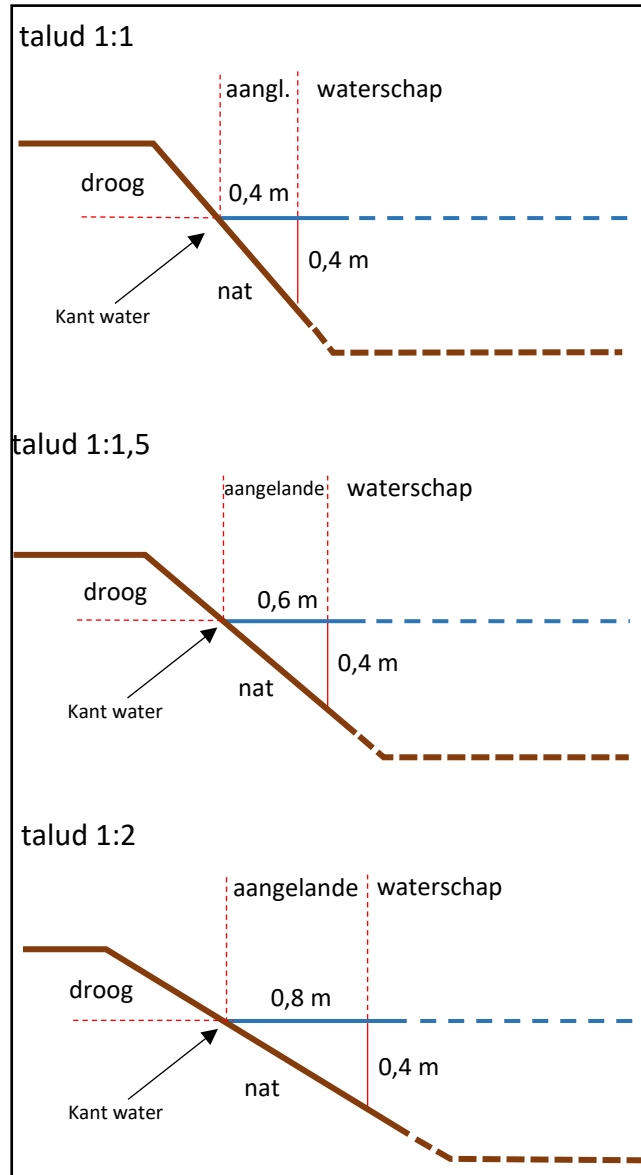
Oppervlaktewaterlichamen

In de artikelen 4 lid 1, 4 lid 2 en 4 lid 3 staat onder a het uitgangspunt van de aanwijzing van de onderhoudsplichtige. Onder b is de uitzondering benoemd.

Artikel 4 lid 1 sub b betreft de uitzondering voor de zogenaamde kopse kanten. Daar waar dit op de Leggerkaart is aangegeven, geldt dat de aangelande onderhoudsplichtige is voor het gewoon onderhoud van een deel van het natte profiel. Uitgangspunt is dat het natte deel tot 40 cm waterdiepte wordt onderhouden door de aangelande, het diepere deel door het waterschap. Bij een talud van 1:1 gaat het dan om de eerste 40 cm vanaf de kant water, bij een talud van 1:1,5 om de eerste 60 cm en bij een talud van 1:2 om de eerste 80 cm.

In de figuur hiernaast is dit principe voor drie taluds geïllustreerd.

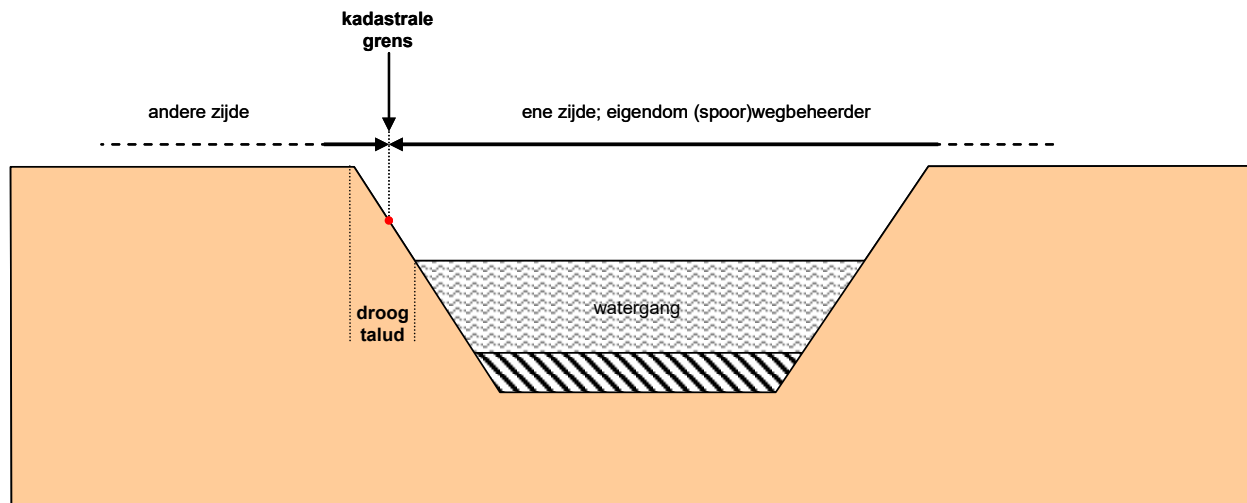
Indien langs de kopse kant een openbare weg ligt, is het echter niet de aangelande, maar de wegbeheerder die onderhoudsplichtige is voor het kantonderhoud.

Figuur 4: onderhoudsplichtige voor het kantonderhoud bij verschillende taluds

Artikel 4 lid 2 sub c en artikel 4 lid 3 sub b betreffen uitzonderingen die kunnen voorkomen in secundaire en tertiaire oppervlaktewaterlichamen. De eigenaar van de ene zijde van het oppervlaktewaterlichaam is (spoor)wegbeheerder én de kadastrale grens ligt aan de andere zijde van het oppervlaktewaterlichaam op het droge talud (zie onderstaande figuur). In dit geval is de aangelande aan de andere zijde geen onderhoudsplichtige in de zin van de Legger Oppervlaktewateren. De onderhoudsplichten aan het oppervlaktewaterlichaam zijn niet op de aangelande van de andere zijde van toepassing.

De belangrijkste reden waarvoor in het verleden deze algemeen geldende regel is vastgesteld, is dat het in standhouden van het oppervlaktewaterlichaam in het eigen belang is van die (spoor)wegbeheerder. Het is dan beter om het onderhoud in één hand te hebben.

Figuur 5: Kadastrale grens en onderhoudsplicht

Droge talud

Het droge talud van een oppervlaktewaterlichaam moet onderhouden worden om te voorkomen dat bijvoorbeeld door inzakking van het talud de doorstroming van het water in gevaar komt. Het gewoon en buitengewoon onderhoud van het droge talud is neergelegd bij de aangelande of aangrenzende eigenaar. Dit kan een particuliere eigenaar zijn, maar ook het waterschap, een ander openbaar lichaam of de (spoor)wegbeheerder, afhankelijk van de eigendomssituatie.

Deze toedeling is logisch omdat de eigendomssituatie bepalend is; iemand zal in de regel niet zomaar onderhoud uitvoeren aan eigendom van een ander. Het waterschap heeft met de Waterwet eventueel wel instrumenten om dit af te dwingen, maar logischer is om dit aan de aangelande (eigenaar) over te laten en zodoende aansluiting te zoeken bij hetgeen daarover in boek 5 van het Burgerlijk Wetboek is geregeld. De eigenaar is zelf verantwoordelijk voor het vastleggen van de perceelgrens en in stand houden daarvan. In die zin is het logisch dat hij ook de droge kant van het talud onderhoudt om te voorkomen dat zijn grond afschuift in het water. Dit is geheel in lijn met het standpunt dat het waterschap steeds heeft ingenomen bij de problematiek van oeverafkalving.

Kunstwerken

Op de Leggerkaart is van elk kunstwerk aangegeven wie onderhoudsplichtige is voor het gewoon en buitengewoon onderhoud. Indien er met het waterschap afspraken zijn gemaakt die anders zijn dan op de kaart staat aangegeven, dan gelden de gemaakte afspraken. Zodra het waterschap hiermee bekend en akkoord is, zal dit in een volgende Legger worden verwerkt.

Beschoeiing

Bij de aanwijzing van de onderhoudsplicht voor beschoeiingen geldt het uitgangspunt dat het waterschap onderhoudsplichtige is indien de beschoeiing nodig is om het natte profiel in stand te houden voor de aan- en afvoer van water en/of bescherming of instandhouding van het profiel van een vaarweg of vaarwater.

Voor andere beschoeiingen kan het waterschap onderhoudsplichtige zijn indien een overdracht van de onderhoudsplicht is overeengekomen met de partij die daarvoor onderhoudsplichtige was.

Het waterschap is niet verantwoordelijk voor het onderhoud van beschoeiingen die een ander doel dienen dan de waterstaatkundige functie, bijvoorbeeld ter bevordering van de stabiliteit van wegen of parkeerplaatsen en ter instandhouding van het droge talud etc. In dat geval is de wegbeheerder of aangelande verantwoordelijk voor het onderhoud. De beschoeiingen die door het waterschap worden onderhouden zijn op de Leggerkaart aangegeven. Voor alle overige beschoeiingen geldt dat de onderhoudsplicht bij andere partijen ligt.

Het talud achter de beschoeiing richting maaiveld beschouwt het waterschap als het droge talud van het oppervlaktewaterlichaam. Voor de aanwijzing van de onderhoudsplichtige en de onderhoudsverplichtingen gelden dan ook de artikelen zoals deze betrekking hebben op het droge talud van het oppervlaktewaterlichaam.

Beschermingszone

In artikel 4 lid 7 staat dat de onderhoudsplichtige voor beschermingszone A de eigenaar van het kadastraal perceel is dat in die zone ligt. De bijbehorende onderhoudsverplichting is beschreven in artikel 5 lid 7.

Bruggen

Bruggen in of over oppervlaktewaterlichamen vallen niet onder waterstaatswerken of ondersteunende kunstwerken. De reden om deze kunstwerken niet in de LOW op te nemen, is dat bruggen geen functie hebben voor de waterhuishouding, maar voor het wegbeheer. Wettelijk bestaat alleen de verplichting om kunstwerken op te nemen die ondersteunend zijn aan de waterhuishouding. Uit oogpunt van handhaving is het verder niet noodzakelijk om bruggen op te nemen. De Keur met bijbehorende beleidsregels en/of specifieke vergunningsvoorschriften bieden voldoende mogelijkheden om eventueel te kunnen optreden tegen ongewenste bruggen of bruggen die niet meer aan de regels voldoen. Daartoe is opname in de LOW niet nodig. Landhoofden kunnen vanwege afwijkend profiel wel worden opgenomen.

3.1.5 Toelichting artikel 5 (onderhoudsverplichtingen)

3.1.5.1 Gewoon en buitengewoon onderhoud

Onder gewoon onderhoud wordt verstaan:

- het verwijderen van voorwerpen, materialen en stoffen die de afvoer en/of de aanvoer en/of de berging van water hinderen.
- het schonen door het maaien en verwijderen van begroeiing anders dan die, naar inzicht van het bestuursorgaan, dienen tot verdediging van de taluds en realisatie van beleidsdoelstellingen met betrekking tot de kwaliteit van het oppervlaktewaterlichaam.

Onder buitengewoon onderhoud wordt verstaan:

- het in stand houden overeenkomstig het in de Legger bepaalde omtrent ligging, vorm, afmeting en constructie van een waterstaatswerk. De beschoeiing maakt hier geen deel van uit. Dit is apart geregeld.

Dit onderhoud is nodig voor een goede doorstroming van het natte profiel, dan wel instandhouding van het profiel dat nodig is voor de specifiek aan het betreffende water toegekende functie.

Artikel 5 lid 2 sub c geeft aan in welke situaties kan worden afgeweken van de op de Leggerkaart aangegeven afmetingen:

- Na beoordeling door het college van dijkgraaf en hoogheemraden kan als gevolg van lokale omstandigheden, zoals loopzand, of een geringe breedte van het oppervlaktewaterlichaam op de waterlijn, afgeweken worden van de op de

Leggerkaart weergegeven afmetingen. Dit kan ook gelden voor natuurvriendelijk onderhoud door gebiedscollectieven of natuureigenaren in overeenstemming met de hiervoor vastgestelde beleidslijn(en) indien hiertoe met het waterschap afspraken zijn gemaakt die aanleiding geven van de Legger af te wijken.

- Het is mogelijk voor gebiedscollectieven of natuureigenaren om (beperkt) af te wijken van op de Leggerkaart weergegeven afmetingen ingeval sprake is van natuurvriendelijk onderhoud. Hiertoe moeten afspraken met het waterschap worden gemaakt en bijvoorbeeld worden getoetst aan de hiervoor vastgestelde beleidslijn(en). Bij oppervlaktewaterlichamen waar deze afspraak voor is gemaakt, is dit op de leggerkaart kenbaar gemaakt door middel van de tekst "natuursloot" in het opmerkingenveld.

Daarnaast volgt uit artikel 5 lid 1 sub b dat het tweede gedachtestreepje ook van toepassing is op het gewone onderhoud.

Voor onderhoudsactiviteiten ten behoeve van de waterstaatszorg in het algemeen is een gedragscode voor de waterschappen opgesteld. Hierin is omschreven hoe te voldoen aan het vereiste van zorgvuldig handelen ingevolge artikel 2 van de Flora- en Faunawet. De Flora- en Faunawet geldt ook voor particulieren die onderhoudsplichtig zijn.

3.1.5.2 Overhangende beplanting

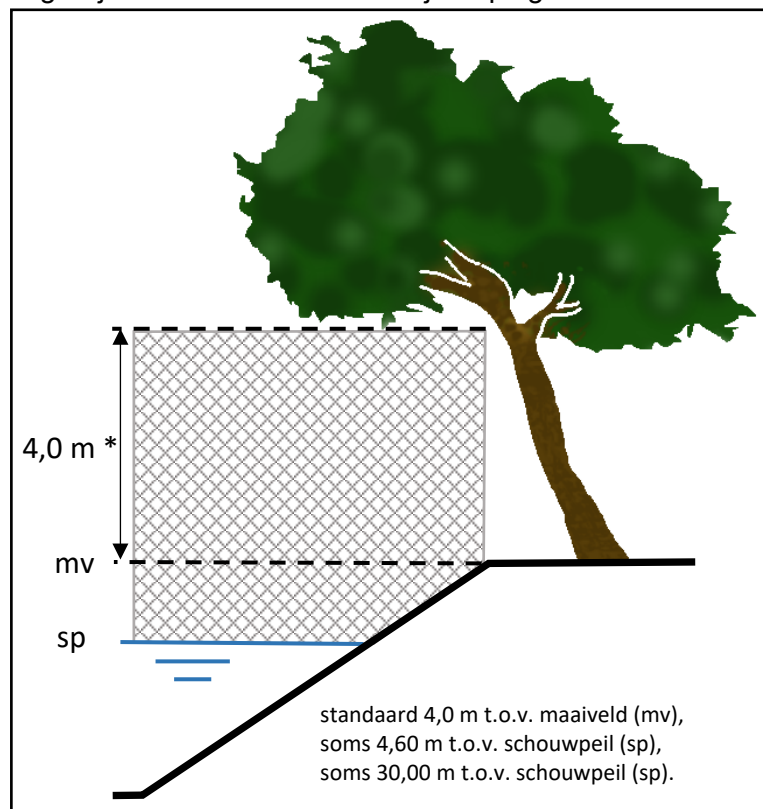
De kernzone van een primair oppervlaktewaterlichaam moet voldoende vrij worden gehouden van overhangende beplanting. Bijvoorbeeld om overlast bij het plegen van onderhoud vanaf het water of vanaf de kant te voorkomen. Of om het oppervlaktewaterlichaam voor de (plezier)vaart toegankelijk te houden.

Tot 4 meter hoogte, gerekend vanaf het *maaiveld*, moet de kernzone van een primair oppervlaktewaterlichaam daarom vrijgehouden worden van overhangende beplanting.

Vanwege de vaarfunctie gelden de volgende uitzonderingen:

- voor de Grecht is dit 30,00 meter t.o.v. het *schouwpeil*;
- voor de Gekanaliseerde Hollandse IJssel is dit 4,60 m. t.o.v. het *schouwpeil*.

Het principe is geïllustreerd met de gearceerde zone in figuur 6.

Figuur 6: Zone vrij te houden van overhangende beplanting

3.1.6 Toelichting artikel 6 (bergingsgebieden)

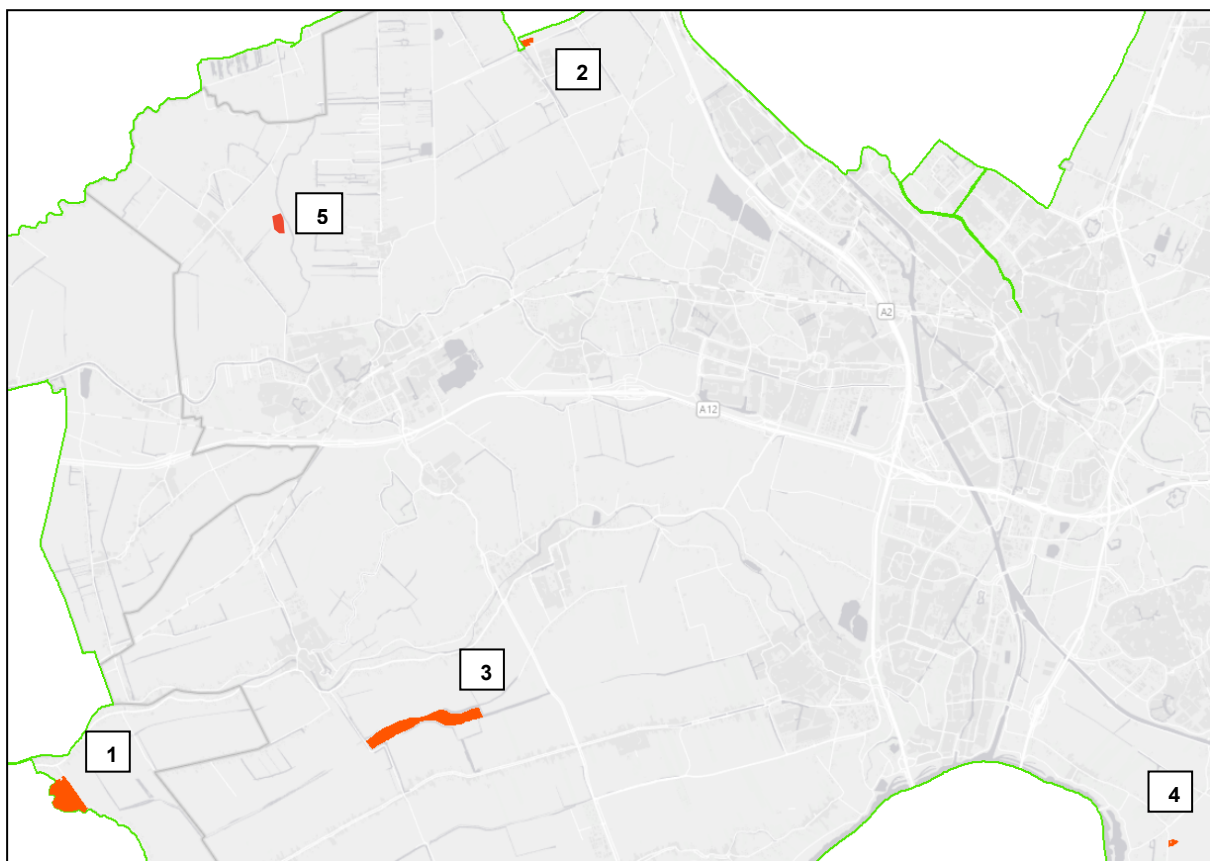
Onder een bergingsgebied wordt verstaan, een krachtens de Wet ruimtelijke ordening voor waterstaatkundige doeleinden bestemd gebied, niet zijnde een oppervlaktewaterlichaam, dat dient ter verruiming van de bergingscapaciteit van het watersysteem en ook als zodanig in

de Legger is opgenomen. Hieronder verstaan we tevens noodoverloopgebieden die bij calamiteiten c.q. te verwachten wateroverlast, kunnen worden gebruikt ter ontlasting van bijvoorbeeld stedelijk gebied.

De instandhouding van een (water)bergingsgebied is geborgd in het gemeentelijk bestemmingsplan. De provinciale waterverordening die op het waterschap van toepassing is, schrijft voor dat een bergingsgebied ook in de Legger moet worden opgenomen waarbij de ligging en afmeting op kaart moeten zijn aangegeven. In het beheergebied van het waterschap betreft het:

1. Waterbergingsgebied De Hooge Boezem - een gebied gelegen ten zuiden van Haastrecht;
2. Waterbergingsgebied De Tol - een gebied tussen de provinciale weg N401 en de Grote Heicop ten noorden van Kockengen;
3. Waterbergingsgebied Willeskop – een gebied ten zuiden van Willeskop
4. Waterbergingsgebied Blokhoven – een gebied langs de Achterdijk bij Schalkwijk;
5. Waterbergingsgebied Grechtkade West – een gebied tussen Kamerik en Zegveld.

De exacte ligging staat op de Leggerkaart. In figuur 7 staan de vijf bergingsgebieden op een kleinere schaal weergegeven.

Figuur 7: Ligging bergingsgebieden (oranje). De nummers komen overeen met die in de tekst.

3.1.7 Toelichting artikel 7 (onderhoudsvaarwater)

Met name bij brede oppervlaktewaterlichamen waar het onderhoud moeilijk vanaf de kant uitgevoerd kan worden, streeft het waterschap er naar om op dit onderhoud varend uit te (laten) voeren. Het gebruik van oppervlaktewaterlichamen door onderhoudsmaterieel stelt

specifieke minimale eisen aan de doorvaarbaarheid van dit oppervlaktewaterlichaam. Dit geldt ook voor oppervlaktewaterlichamen die niet varend worden onderhouden, maar wel op de route liggen vanaf een inlaatplaats naar een oppervlaktewaterlichaam dat varend wordt onderhouden of kan worden onderhouden. Al deze oppervlaktewaterlichamen zijn als “onderhoudsvaarwater” in de Legger opgenomen.

Opgemerkt moet worden dat een oppervlaktewaterlichaam dat varend kan worden onderhouden, niet altijd varend wordt onderhouden. Over het algemeen wordt degene die het onderhoud dient uit te voeren, de keuze gelaten om het onderhoud vanaf de kant of vanuit het water uit te voeren.

Het waterschap legt de specifieke minimale eisen aan de doorvaarbaarheid voor onderhoudsmaterieel vast in beleidsregels.

3.1.8 Toelichting artikel 8 (aangewezen vaarwegen en overige vaarwateren)

Het waterschap heeft “aangewezen vaarwegen” en “overige vaarwateren” in beheer. Dit is vastgelegd in de Nota Vaarbeleid (zie ook onderstaande tabel). Deze oppervlaktewaterlichamen, behalve de Vlist, zijn aangegeven op de Leggerkaart. De “aangewezen vaarwegen” zijn door de provincie aangewezen, de “overige vaarwateren” door het waterschap. De Vlist is als uitzondering opgenomen omdat artikel 8 niet geldt voor de Vlist.

Aan de afmetingen van deze oppervlaktewaterlichamen en de inliggende kunstwerken worden nadere eisen gesteld. De afmetingen kunnen zowel betrekking hebben op het natte profiel als op de oevers en de vrij te houden ruimte boven water.

De eisen voor de overige vaarwateren zijn of worden belegd in het door het waterschap te ontwikkelen vaarwegbeleid en bijbehorende documenten. De eisen voor de aangewezen vaarwegen zijn door de provincie vastgesteld.

De reeds vastgestelde eisen zijn om praktische redenen niet verwerkt in de Leggerprofielen die op de Leggerkaart staan. In een volgende Legger zullen deze worden opgenomen.

Aangewezen vaarwegen

Vaarweg	Traject
De Grecht	Tussen sluis Woerdense Verlaat en Oude Rijn
Dubbele Wiericke (Goejanverwellesluis)	Van de Oude Rijn tot de Gekanaliseerde Hollandse IJssel (GHIJ)
Gekanaliseerde Hollandse IJssel en Doorslag	Van het Merwedekanaal tot en met de Waaiersluis te Gouda

Overige vaarwateren

Vaarwater	Traject
Kromme Rijn benedenloop	Sluis Werkhoven - Waterlinieweg
Kromme IJssel	
Enge IJssel	
Oude Rijn (Oost)	Sluis Haanwijk – Snellebrug, Woerden
Leidsche Rijn	Amsterdam-Rijnkanaal - sluis Haanwijk
Lange en Korte Linschoten	Jaap Bijzerwetering, Woerden - sluis Oudewater
Jaap Bijzerwetering	Korte Linschoten - Oude Rijn
Montfoortse Vaart	Sluis Montfoort – Lange Linschoten
Kromme Rijn bovenloop	Wijk bij Duurstede – sluis Werkhoven
Enkele Wiericke	Oude Rijn – GHIJ Hekendorp
Vlist	GHIJ Hekendorp – Schoonhoven

Tabel 2: Aangewezen vaarwegen en overige vaarwateren volgens de Nota Vaarbeleid
NB. De Vlist is ter verduidelijking doorgehaald omdat leggerartikel 8 hiervoor niet van toepassing is verklaard.

3.1.9 Toelichting artikel 9 (natuurvriendelijke oevers)

Natuurvriendelijke oevers zijn oevers die zijn aangelegd volgens een bepaald profiel, zodanig dat zich een natuurlijke biotoop voor flora en fauna kan ontwikkelen. De oevervegetatie kan een belangrijke rol vervullen in het zuiveren van het water. Daarnaast bieden deze oevers door hun constructie extra mogelijkheden voor waterberging. Indien ook een deel van het bijbehorende natte profiel natuurvriendelijk is ingericht, denk aan een plasberm, maakt dit onderdeel uit van de natuurvriendelijke oever

Een aantal van deze oevers zijn in deze Legger expliciet als “natuurvriendelijke oever” opgenomen. Dit zijn de oevers die het waterschap heeft aangelegd maar ook oevers die bijvoorbeeld door het waterschap zijn (mede)gefinancierd of gesubsidieerd. Het waterschap wil de inrichting en het functioneren van deze oevers beschermen door extra regels te stellen. Deze zijn bijvoorbeeld opgenomen in Keur, uitvoeringsregels, verleende vergunningvoorschriften, subsidievoorschriften, afgesloten beheerovereenkomsten en overige vastgelegde afspraken.

De ligging van de oevers is op de kaart bij benadering aangegeven. Op de kaart is over de breedte van de natuurvriendelijke oever vanaf het schouwpeil geautomatiseerd een vlak getekend van 2 meter breed aan beide zijden.

In de praktijk kan de natuurvriendelijke oever breder of smaller zijn. Om te bepalen of een (voorgenomen) handeling in een natuurvriendelijke oever plaats heeft, geldt de praktijksituatie.

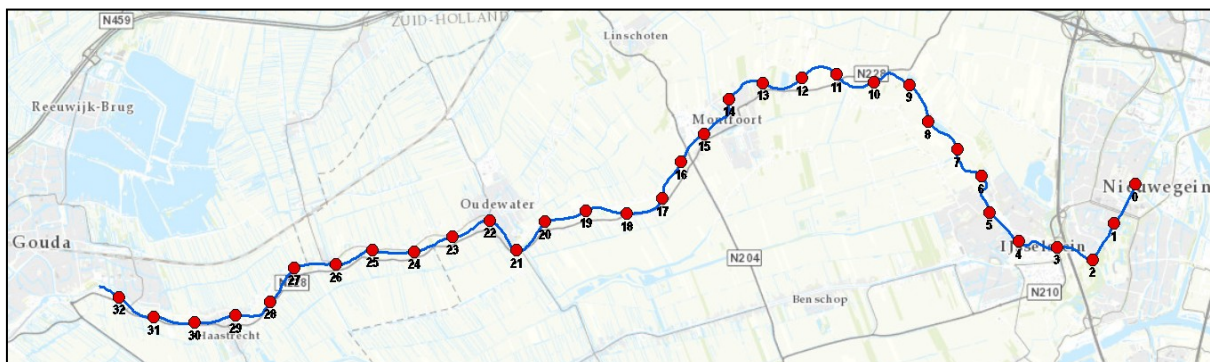
3.1.10 Toelichting artikel 10 (Gekanaliseerde Hollandse IJssel)*Dimensionering*

Rijkswaterstaat heeft in 2014 de Gekanaliseerde Hollandse IJssel overgedragen aan het waterschap.

Het bleek technisch niet mogelijk om de profielgegevens op de Leggerkaart volledig over te nemen. Vandaar dat deze gegevens in de onderstaande tabel zijn opgenomen. Kilometer 0 is ter hoogte van de Doorslag, kilometer 32 bij het Baden Powellplantsoen te Gouda. Op de figuur onder de tabel staat indicatief de ligging van elk kilometerpunt.

Kilometer	Indicatie dwarsprofiel	Type dwarsprofiel	Breedte kanaal [m]	Breedte genormeerde bodem [m]	Maximale hoogte(-bereik) genormeerde bodem [m NAP]
0	DUT_GHIJ_0	OW06	14,5	7,7	-1,7
1	DUT_GHIJ_1	OW05	18,6	17,0	-1,7/-1,2
2	DUT_GHIJ_2	OW05	13,7	13,7	-1,7/-1,2
3	DUT_GHIJ_3	OW05	18,2	17,0	-1,7/-1,2
4	DUT_GHIJ_4	OW05	16,1	16,1	-1,7/-1,2
5	DUT_GHIJ_5	OW07	20,3	17,0	-1,7/-1,2
6	DUT_GHIJ_6	OW07	20,8	17,0	-1,7/-1,2
7	DUT_GHIJ_7	OW07	22,6	17,0	-1,7/-1,2
8	DUT_GHIJ_8	OW07	26,0	17,0	-1,7/-1,2
9	DUT_GHIJ_9	OW07	24,1	17,0	-1,7/-1,2
10	DUT_GHIJ_10	OW07	22,8	17,0	-1,7/-1,2
11	DUT_GHIJ_11	OW07	22,6	17,0	-1,7/-1,2
12	DUT_GHIJ_12	OW07	21,6	17,0	-1,7/-1,2
13	DUT_GHIJ_13	OW07	23,0	17,0	-1,7/-1,2
14	DUT_GHIJ_14	OW05	16,3	16,3	-1,7/-1,2
15	DUT_GHIJ_15	OW05	18,8	17,0	-1,7/-1,2
16	DUT_GHIJ_16	OW05	13,8	13,8	-1,7/-1,2
17	DUT_GHIJ_17	OW05	18,2	17,0	-1,7/-1,2
18	DUT_GHIJ_18	OW05	17,0	16,6	-1,9/-1,4
19	DUT_GHIJ_19	OW05	14,2	14,2	-1,9/-1,4
20	DUT_GHIJ_20	OW05	16,9	16,9	-1,9/-1,4
21	DUT_GHIJ_21	OW05	15,1	15,1	-1,9/-1,4
22	DUT_GHIJ_22	OW05	16,1	16,1	-1,9/-1,4
23	DUT_GHIJ_23	OW05	16,4	16,4	-1,9/-1,4
24	DUT_GHIJ_24	OW07	22,3	17,0	-1,9/-1,4
25	DUT_GHIJ_25	OW07	20,1	17,0	-1,9/-1,4
26	DUT_GHIJ_26	OW07	20,8	17,0	-1,9/-1,4
27	DUT_GHIJ_27	OW07	20,5	17,0	-1,9/-1,4
28	DUT_GHIJ_28	OW05	15,5	15,5	-1,9/-1,4
29	DUT_GHIJ_29	OW07	21,3	17,0	-1,9/-1,4
30	DUT_GHIJ_30	OW07	22,3	17,0	-1,9/-1,4
31	DUT_GHIJ_31	OW07	20,8	17,0	-1,9/-1,4
32	DUT_GHIJ_32	OW07	25,6	17,0	-1,9/-1,4

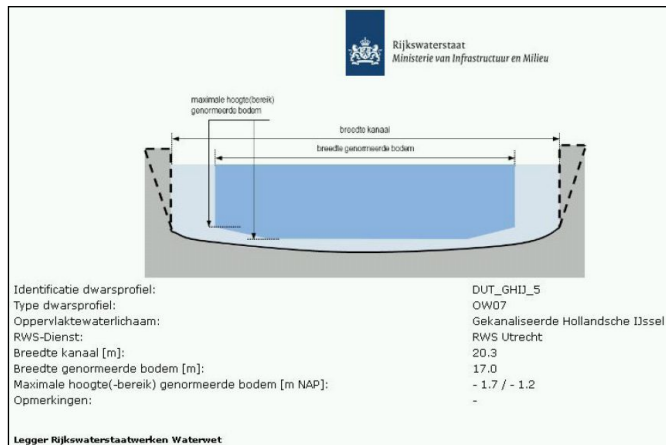
Tabel 3: Profielen Gekanaliseerde Hollandse IJssel

Figuur 8: Situering dwarsprofielen Gekanaliseerde Hollandse IJssel

In de figuur hiernaast staat als voorbeeld het dwarsprofiel DUT_GHIJ_5.

Zoals aangegeven blijft dit profiel geldig. De maatvoering van de andere profielen kan met behulp van de tabel en de figuur worden afgeleid.

Figuur 9: Dwarsprofiel DUT_GHIJ_5, tevens basis voor maatvoering overige profielen

3.1.11 Toelichting artikel 11 (bijdrage)

Op grond van het reglement bestond voorheen altijd de mogelijkheid voor aangelanden die waren aangewezen voor het onderhoud, om het voldoen aan deze onderhoudsplicht bij het waterschap af te kopen. In de praktijk wordt daar niet vaak gebruik van gemaakt. Desondanks is besloten het artikel in de Legger op te nemen omdat het waterschap in het verleden wel vaak onderhoudswerk voor Rijkswaterstaat uitvoerde. De grondslag hiervoor kan worden gevonden in dit artikel van de Legger. Het is de verwachting dat dit artikel vooral voor overheden onderling van belang kan zijn en bij de uitvoering tot efficiencyvoordeel kan leiden. Primair blijft de onderhoudsverplichting liggen bij de onderhoudsplichtige als vermeld in de Legger. Alleen als het onderhoud eeuwigdurend wordt afgekocht zal het waterschap in de Legger worden aangewezen als onderhoudsplichtige.

3.1.12 Toelichting artikel 12 (overgangsbepaling)

Het is mogelijk dat (gewijzigde) waterstaatswerken die op legale wijze tot stand zijn gekomen, op de Legger ontbreken. Deze waterstaatswerken moeten worden onderhouden zoals in dit artikel 12 is aangegeven. Het kan zijn dat in de verleende vergunning aanvullende bepalingen zijn opgenomen. In dat geval gelden de in de vergunning verwoorde bepalingen. Bij gebreke daarvan moet het oppervlaktewaterlichaam en/of het kunstwerk worden onderhouden overeenkomstig het oorspronkelijk profiel en constructie, of aanwijzingen van het waterschap.

3.1.13 Toelichting artikel 13 (inwerkingtreding en citeertitel)

In artikel 13 staat wanneer de nieuwe Legger in werking treedt en tegelijkertijd de oude worden ingetrokken.

In het artikel staat ook hoe deze Legger kan worden aangeduid en dat dit dan zowel de Leggernota als de Leggerkaart omvat.

3.2 Toelichting Leggergegevens

In deze Legger wordt gebruikt gemaakt van veel informatie en gegevens. Deze gegevens zijn verspreid terug te vinden in de Leggerbepalingen en de Leggerkaart. In deze paragraaf

wordt duidelijk welke gegevens opgenomen zijn, welke begrippen hierbij gehanteerd worden en welke uitleg hierbij hoort.

3.2.1 In de Legger opgenomen gegevens

In de onderstaande tabel staat per waterstaatswerk welke gegevens in de Legger (op kaart of in deze Leggernota) beschreven zijn.

Waterstaatswerk	unieke code	ligging	Onderhoudsverplichting		Onderhoudsplicht		Kenmerken					Inrichting		Functie	
			gewoon onderhoud	buitengewoon onderhoud	gewoon onderhoud	buitengewoon onderhoud	aslijn	breedte op het schouwpeil	Waterdiepte/droge slootdiepte	onderhoudsdiepte	taludhelling	breedte beschermingszone	beschoeiing	natuurvriendelijke oever	onderhoudsvaarwater
Oppervlaktewaterlichamen	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
(Ondersteunend) kunstwerk	x	x	x	x	x	x						x			
Bergingsgebied		x													

Tabel 4: Overzicht dataset, met kruisjes is aangegeven welke info in de Legger staat

3.2.2 Ligging

De ligging van het watersysteem is gebaseerd op de vigerende Leggers Oppervlaktewateren van 2012 en 2018. Karteerfouten zijn zoveel mogelijk gecorrigeerd en diverse gelegaliseerde aanpassingen aan het watersysteem zijn verwerkt.

Droge sloten

Sommige oppervlaktewaterlichamen zijn een deel van het jaar niet watervoerend, maar zijn wel belangrijk voor de waterhuishouding. Deze droge sloten zijn aangegeven op de Leggerkaart. Het is mogelijk dat droge sloten ten onrechte als watervoerend zijn gecategoriseerd of andersom. Met behulp van veldcontroles en door het beoordelen van luchtfoto's uit andere jaren zal het waterschap te zijner tijd de indeling verbeteren.

3.2.3 Vorm, afmeting en constructie

In de Legger Oppervlaktewateren is voor elk oppervlaktewaterlichaam het minimaal theoretisch benodigde profiel opgenomen. Het minimaal theoretisch benodigde profiel is normaliter een combinatie van onder meer het hydraulisch noodzakelijke en het ecologisch functionele profiel. Bij deze functies wordt bijvoorbeeld gekeken naar de benodigde aan- en afvoercapaciteit, bergend vermogen, grondwaterstandsbeïnvloeding en waterkwaliteit.

Door een gebrek aan gebiedsdekkende gegevens is voor de Legger 2020 besloten om alleen het hydraulische noodzakelijke profiel op te nemen. In toekomstige Leggers zal met het beschikbaar komen van nieuwe informatie het minimaal theoretisch benodigd profiel verfijnd worden. Deze informatie volgt onder meer uit een inmeting van oeverprofielen in het gehele beheergebied en van onderwaterbodems van het primaire en secundaire stelsel.

Het hydraulisch noodzakelijk profiel wordt in de LOW met drie parameters vastgelegd; de breedte op het schouwpeil, de minimale waterdiepte (droge slootdiepte bij droge sloten) en

de theoretische taludhelling. Voor het buitengewoon onderhoud is ook de onderhoudsdiepte van belang.

Breedte op het schouwpeil

De breedte op het schouwpeil is op de Leggerkaart aangegeven als de "waterbreedte". Ter bescherming van de bergingscapaciteit is deze breedte in de Legger vastgelegd. Bij droge sloten staat op de Leggerkaart de breedte van insteek tot insteek.

Waterdiepte

De waterdiepte is van alle oppervlaktewaterlichamen aangegeven op de leggerkaart. Bij droge sloten is dit de droge slootdiepte.

Smalle oppervlaktewaterlichamen mogen ondieper zijn dan de op de leggerkaart aangegeven waterdiepte. Om te bepalen of dit het geval is, wordt de waterbreedte op het schouwpeil gedeeld door drie. Is de uitkomst kleiner dan de waarde op de leggerkaart, dan is de uitkomst de geldende waterdiepte, Is dat niet het geval, dan geldt de waarde op de leggerkaart.

Voorbeeld:

- (1) een tertiair oppervlaktewaterlichaam is 0,9 meter breed op het schouwpeil. Delen door drie geeft een waterdiepte van 0,3 meter. Stel dat op de leggerkaart een waterdiepte van 0,5 meter staat, dan vereist het waterschap een waterdiepte van 0,3 meter.
- (2) een tertiair oppervlaktewaterlichaam is 2,1 meter breed op het schouwpeil. Delen door drie geeft een waterdiepte van 0,7 meter. Stel dat op de leggerkaart een waterdiepte van 0,6 meter staat, dan vereist het waterschap een waterdiepte van 0,6 meter.

Soms kan de vereiste waterdiepte door de aanwezigheid van de vaste zandbodem niet gehaald kan worden. In dat geval bepaalt de hoogte van de vaste zandbodem de waterdiepte.

Taludhelling

In de LOW is de vermelde taludhelling de minimaal benodigde taludhelling.

Voor de LOW heeft het waterschap de beschrijving van de taludhelling vereenvoudigd door overal, tenzij anders vermeld, de hellingen van het talud boven water en onder water aan elkaar gelijk te stellen evenals het linker- en rechtertalud.

Kunstwerken

In de Legger wordt onderscheid gemaakt in elf verschillende typen kunstwerken.

- Een *afsluiter* is een onderdeel van een kunstwerk met een waterkerende functie.
- Een *aquaduct* is een kunstwerk waarmee een waterloop in een open constructie over een weg of andere waterloop wordt gevoerd.
- Een *dam* is een dwars door een oppervlaktewaterlichaam gelegen afsluiting, bedoeld om water te keren, te leiden of te verdelen. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm zijn van een (houten) schot of een grondlichaam dat tot aan het maaiveld doorloopt.
- Een *duiker* is een kokervormige constructie die bijvoorbeeld in een weg of toegangsdam ligt en is bedoeld om oppervlaktewaterlichamen met elkaar te verbinden. Een *stuwende duiker* is veelal een in verhang liggende koker door een gronddam die bovenstrooms met de binnenonderkant op het vastgestelde maximale waterpeil is gelegd.
- Een *gemaal* is een inrichting om water van een lager naar een hoger niveau te brengen. Het brengt of houdt water in een peilgebied op een bepaald peil.
- Een *inlaat* (ook wel inlaatduiker genoemd) is een kunstwerk waarmee water onder vrij verval in een gebied ingelaten kan worden. Een inlaat heeft meestal aan één zijde een schuif of klep die kan worden opengezet om water binnen te laten.
- Een *overlaat* is vergelijkbaar met een stuw, maar heeft geen regelbare hoogte. Een kweldam valt onder de overlaten.

- Een *sifon* (ook wel een onderleider genoemd) is een duiker waar water van het ene oppervlaktewaterlichaam (meestal) onder een ander oppervlaktewaterlichaam door loopt. Een sifon wordt bijvoorbeeld aangelegd om water met verschillende kwaliteiten van elkaar te scheiden of wanneer een gebied met eenzelfde peil wordt doorsneden door een oppervlaktewaterlichaam met een ander peil.
- Een *sluis* is een waterkerend kunstwerk in een waterkering tussen twee oppervlaktewaterlichamen met een verschillend waterpeil, dat dient om water te keren, maar dat door een beweegbaar mechanisme ook water of schepen kan laten passeren.
- Een *stuw* is een in hoogte regelbaar kunstwerk bedoeld om water in een oppervlaktewaterlichaam tot op een bepaalde hoogte op te stuwen. Ook kunnen ze er voor zorgen dat het waterpeil niet boven een bepaalde hoogte komt.
- Een *vispassage* is een kunstmatige passage ten behoeve van de vistrek bij kunstwerken in wateren.

Het type kunstwerk is op de Leggerkaart af te leiden uit de vorm, de kleur en de codering die in het kunstwerknummer wordt gebruikt; *AF* = afsluiter, *AQ* = *aqueduct*, *DK* = duiker, *GM* = gemaal, *IN* = inlaat, *OV*=overlaat, *SD* = stuwende duiker, *SL* = sluis, *ST* = stuw, *SY* = sifon, *VD* = dam, *VP* = vispassage.

Sommige kunstwerken liggen in of nabij een waterkering. Deze kunnen dan ook zijn opgenomen in de Legger van waterkeringen. Bij een verschil hebben de voorschriften uit de Legger van waterkeringen voorrang.

Beschoeiingen

Beschoeiingen in het primaire stelsel die in onderhoud zijn bij het waterschap staan op de Leggerkaart. Deze oevers hebben een eigen beschermingszone van 1,25 meter breed, zie paragraaf 3.3. Aan de beschoeiing zijn verder geen gegevens gekoppeld.

Natuurvriendelijke oevers

Op de Leggerkaart is indicatief de ligging van de aangewezen natuurvriendelijke oevers aangegeven (zie ook paragraaf 3.9). Aan de natuurvriendelijke oevers zijn verder geen gegevens gekoppeld.

Ontbrekende gegevens

In uitzonderlijke gevallen ontbreekt bepaalde Leggerdata. Dit is dan met een liggend streepje aangegeven. In een volgende Legger worden deze gegevens aangevuld.

4. Leggerkaart

Samen met deze Leggernota vormt de Leggerkaart de Legger Oppervlaktewateren. De Leggerkaart is alleen digitaal beschikbaar. De kaart is te raadplegen via de internetsite van het waterschap, www.destichtserijnlanden.nl.

De Leggerkaart bestaat uit meerdere kaartlagen (tabel 5) die aan- en uitgezet kunnen worden. Daarmee kan de gebruiker enkel die lagen aanzetten die voor hem relevant zijn.

Kaartlaag	Kaartnummer
Oppervlaktewateren	1A
Onderhoudsvaarwateren	1B
Kunstwerken	1C
Beschoeiingen van het waterschap	1D
Onderhoudsplichtigen gewoon onderhoud oppervlaktewater	1E
Onderhoudsplichtigen buitengewoon onderhoud oppervlaktewater	1F
Bergingsgebieden	1G
Beschermingszones A	2A
Beschermingszones B	2B
Beschermingszones K	2C
Te beschermen natuurvriendelijke oevers	3
Aangewezen vaarwegen en overige vaarwateren	4

Tabel 5: de kaartlagen die samen de Leggerkaart vormen. In de kaartlagen is de term oppervlaktewater gebruikt om oppervlaktewaterlichamen als bedoeld in deze Leggernota aan te geven.

De gebruiker kan direct naar een gewenste locatie door bijvoorbeeld een postcode, een adres of een kadastrale code in te voeren.

Tijdens de inspraakperiode kan direct vanuit de kaart een zienswijze ingediend worden.

Vanwege het detailniveau van de kaart en onnauwkeurigheden zijn in de praktijk afwijkingen mogelijk. Het is dan ter beoordeling aan het waterschap hoe hier in het concrete geval mee om te gaan.

Ligging en categorie van de oppervlaktewaterlichamen

Van elk oppervlaktewaterlichaam in beheer bij het waterschap staat nauwkeurig de waterbreedte en het droge talud als vlak ingetekend. Deze vormen samen de kernzone. De eventuele beschermingszone (type A of B) ligt tegen de kernzone aan. Onderscheid wordt gemaakt in primaire, secundaire en tertiaire oppervlaktewaterlichamen.

Oppervlaktewaterlichamen worden verdeeld in Leggervakken. In een vak zijn, op de breedte na, alle Leggerrelevante parameters identiek. Deze variabelen zijn de onderhoudsplichtigen, de vorm, afmeting en constructie. De gegevens worden zichtbaar door te klikken op het Leggervak. Ook zichtbaar wordt dan de unieke code van dit vak. De code heeft enkel een administratieve functie en staat los van de code uit de vorige Legger.

Onderhoudsplichtige van oppervlaktewaterlichamen

De onderhoudsplichtige voor het oppervlaktewaterlichaam is op twee aparte kaartlagen met verschillende kleuren aangegeven. Een kaart over het:

- gewoon onderhoud van het natte profiel (hoort bij Leggerartikel 5, lid 1);
- buitengewoon onderhoud van het natte profiel (hoort bij Leggerartikel 5, lid 2).

Ligging kunstwerken

De kunstwerken staan in een aparte kaartlaag inclusief de eventueel bijbehorende beschermingszone (type K). De verschillende typen kunstwerken zijn verschillend weergegeven. Door te klikken op een kunstwerk worden de bijbehorende gegevens zichtbaar, zoals de unieke kunstwerkcode.

Onderhoudsplichtige van kunstwerken

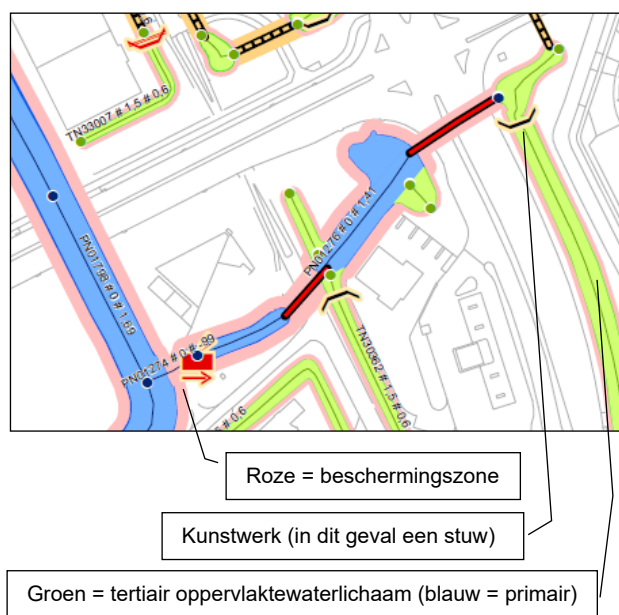
Van elk kunstwerk is de onderhoudsplichtige voor het onderhoud (onderscheid in gewoon en buitengewoon onderhoud) te zien door op het kunstwerk te klikken.

Overige kaartlagen

Bergingsgebieden, onderhoudsvaarwater, aangewezen vaarwegen en overige vaarwateren, natuurvriendelijke oevers en beschoeiingen zijn als aparte kaartlagen opgenomen. Achter deze datasets hangen verder geen gegevens.

Voorbeeld

In figuur 10 staat een voorbeeld van enkele kaartlagen en in tabel 6 een voorbeeld van de gegevens die verschijnen als op een Leggervak wordt geklikt.

Algemene informatie	
vaknummer:	PN00001
categorie:	primair
breedte beschermingszone:	5 meter
onderhoudsvaarwater:	ja
aangewezen vaarwegen en overige vaarwateren:	nee
Profielinformatie	
status:	watervoerend
waterdiepte/droge slootdiepte:	1,5 meter
onderhoudsdiepte:	0,5 meter
taludhelling:	1:1.5
Onderhoudsplichtige	
gewoon onderhoud natte profiel (artikel 5, lid 1):	waterschap
buitengewoon onderhoud natte profiel (artikel 5, lid 2)	waterschap

Figuur 10: Voorbeeld van enkele kaartlagen

Tabel 6: Voorbeeld van de gegevens die aan een Leggervak zijn gekoppeld

Bijlage - wettelijk kader (geldend op 1 april 2020)

Waterwet, artikel 5.1

1. De beheerder draagt zorg voor de vaststelling van een Legger, waarin is omschreven waaraan waterstaatswerken naar ligging, vorm, afmeting en constructie moeten voldoen. Van de Legger maakt deel uit een overzichtskaart, waarop de ligging van waterstaatswerken en daaraan grenzende beschermingszones staat aangegeven.

3. Bij of krachtens provinciale verordening of, ten aanzien van waterstaatswerken in beheer bij het Rijk, algemene maatregel van bestuur kunnen nadere voorschriften worden gegeven ten aanzien van de inhoud, vorm en periodieke herziening van de Legger voor daarbij te onderscheiden categorieën van waterstaatswerken. Voorts kan daarbij vrijstelling worden verleend van de in het eerste lid bedoelde verplichtingen met betrekking tot bepaalde waterstaatswerken die zich naar hun aard of functie niet lenen voor het omschrijven van die elementen dan wel van geringe afmetingen zijn.

Waterbesluit, artikel 5.1

Van de in artikel 5.1, eerste lid, van de wet [red: Waterwet] bedoelde verplichtingen wordt vrijstelling verleend met betrekking tot de volgende waterstaatswerken of delen daarvan:

b. de krachtens artikel 6.16, eerste lid, in bijlage IV aangewezen gebieden binnen de begrenzing van rivieren.

Waterschapswet, artikel 78

1. Het algemeen bestuur maakt de verordeningen die het nodig oordeelt voor de behartiging van de taken die het waterschap zijn opgedragen.

2. Tevens stelt het algemeen bestuur vast de Legger waarin onderhoudsplichtigen of onderhoudsverplichtingen worden aangewezen.

Waterschapswet, artikel 79

1. Het algemeen bestuur stelt een verordening vast waarin regels worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding van het beleid van dat bestuur worden betrokken.

2. De in het eerste lid bedoelde inspraak wordt verleend door toepassing van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht, voor zover in de verordening niet anders is bepaald.

Waterverordening Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2009

Artikel 4.1: Legger waterstaatswerken

De Legger, bedoeld in artikel 5.1 van de wet, bevat naast het bepaalde in het tweede lid van dat artikel in ieder geval:

- b. de dwarsprofielen van de oppervlaktewaterlichamen onder zijn beheer;
- c. een omschrijving van de ondersteunende kunstwerken en de bijzondere constructies die deel uitmaken van de primaire en regionale waterkeringen alsmede van de oppervlaktewaterlichamen onder zijn beheer.

Artikel 4.2: Vrijstelling verplichtingen inhoud Legger

De in artikel 5.1, eerste lid, van de wet bedoelde verplichtingen met betrekking tot vorm en constructie gelden niet voor bergingsgebieden.

Besluit minimaal benodigde doorvaarthoogten

Provincie Utrecht, 2015

Besluit minimaal benodigde vaarwegdiepten 2016

Provincie Utrecht, 2016

Waterverordening provincie Utrecht 2009

Provincie Utrecht, 2009